

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1935.

Andra kammaren.

Nr 13.

Onsdagen den 20 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Enligt därom den 13 innevarande månad fattat beslut företogos nu val av dels tjugufyra valmän för utseende av riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare samt riksdagens militieombudsman och dennes efterträdare, dels ock sex suppleanter för dessa valmän; och befunnos vid valens slut hava blivit utsedda till

valmän:

herr andre vice talmannen *Jeppsson*,

» *Andersson* i Höör,

» *Arneberg*,

» *Björling*,

» *Eriksson* i Stockholm,

» *Fast*,

» *Gardell* i Gahns,

» *Hansson* i Hönö,

» *Hansson* i Trollhättan,

» *Hansson* i Vännäsby,

» *Höglund*,

» *Johanson* i Hallagården,

» *Johansson* i Bro,

» *Lindberg* i Umeå,

» *Lindman*,

» *Lindqvist*,

» *Olsson* i Blädinge,

» *Olsson* i Mellerud,

» *Olsson* i Rimforsa,

» *Sefve*,

» *Thorell*,

» *Weijne*,

» *Westman* och

fru *Östlund*,

var och en med 146 röster; samt till

suppleanter:

herr *Ryberg*,

» *Westin*,

» *Berg*,

» *Hermansson*,

» *Johnsson* i Kalmar och

» *Malmqvist*,

var och en med 83 röster.

Andra kammarens protokoll 1935. Nr 13.

Ordningen mellan suppleanterna bestämdes, sådan den finnes här ovan angiven, genom lottning.

§ 2.

Vidare företogs enligt därom likaledes den 13 innevarande februari fattat beslut val av dels tjugufyra valmän för utseende av revisorer och revisors-suppleanter för granskning av riksbankens avdelningskontors i orterna räkenskaper och förvaltning, dels ock sex suppleanter för dessa valmän; och utsågos därvid till

valmän:

- herr *Borg*,
 » *De Geer*,
 » *Fast*,
 » *Gustafson* i Kasenberg,
 » *Hagberg* i Malmö,
 » *Hage*,
 » *Hammarlund*,
 » *Hedlund* i Häste,
 » *Hedlund* i Östersund,
 » *Holmström*,
 » *Jacobsson*,
 » *Jansson*,
 » *Lindberg* i Umeå,
 » *Lindmark*,
 » *Lovén*,
 » *Lundén*,
 » *Magnusson* i Kalmar,
 » *Molander*,
 » *Persson* i Falla,
 » *Pettersson* i Rosta,
 » *Törnkvist* i Karlskrona,
 » *Westerdahl*,
 » *Westman* och
 » *Åqvist*,

var och en med 105 röster; samt till

suppleanter:

- herr *Hilding*,
 » *Jonsson* i Eskilstuna,
 » *Sjögren*,
 » *Niklasson*,
 » *Olsson* i Staxäng och
 » *Andersson* i Falkenberg,
- var och en med 43 röster.

Ordningen mellan suppleanterna bestämdes, sådan den finnes här ovan angiven, genom lottning.

§ 3.

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 1 och 2 här ovan omnämnda valen.

§ 4.

Föredrogos var efter annan Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och remitterades därvid

till bevillningsutskottet propositionerna:

nr 91, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 25 § 2 mom. förordningen den 11 juni 1926 (nr 207) angående tillverkning och beskattning av brännvin; och

nr 92, med förslag till förordning om fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker;

till bankoutskottet propositionerna:

nr 93, angående förbättrade pensionsförmåner för vissa förutvarande anställningshavare vid Hässleholm—Markaryds järnväg; och

nr 95, angående delaktighet i statens pensionsanstalt för överläkare vid statsunderstödda vanförestalter;

till statsutskottet propositionen, nr 94, angående ytterligare anslag till ny ladugård m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar; samt

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 97, angående dispositionen av vissa kronoegendomar;

nr 98, angående förlagskapital åt Svenska spannmålsföreningen u. p. a.;

nr 99, angående förstärkning av nionde huvudtitelns anslag till utredning angående jordbrukets skuldsättning; och

nr 100, angående restitution i vissa fall av skatt å oljekakor och vissa slag av fodermjöl.

§ 5.

Vidare föredrogos var för sig de på bordet liggande motionerna; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott motionen nr 504 av herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.*; och

till bevillningsutskottet motionen nr 505 av herr *Nilsson* i Steneberg.

§ 6.

Härefter föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtande nr 3 samt första lagutskottets utlåtanden nr 13 och 14.

§ 7.

Härpå föredrogs statsutskottets utlåtande, nr 23, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning; och biföll kammaren utskottets däri gjorda hemställan.

§ 8.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster; och yttrade därvid:

Ang. beskattning av s. k. tipplingsvinster.

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)

Herr Lithander: Herr talman! Jag har till det föreliggande betänkandet fogat en blank reservation. Jag har gjort detta därför att jag anser, att även om den kungl. propositionen i första hand berör en beskattningsfråga — frågan om graden av den beskattning, som skall träffa de s. k. tippningsvinsterna — bevillningsutskottet icke borde ha låtit de principiella synpunkterna vara alldeles obeaktade. Det är naturligtvis alldeles riktigt, att bedömandet av själva sakfrågan skall ske vid tidpunkten för den frågans riksdagsbehandling, men man kan icke, herr talman, undgå att när man läser den kungl. proposition, som ligger till grund för betänkandet, reflektera över vad saken i och för sig gäller. Det synes mig, som om när det icke föreligger andra propositioner eller motioner i hithörande ämne, detta är det enda tillfälle vi ha i år att i riksdagen något beröra även den principiella delen av frågan.

I den kungl. propositionen framhåller man, att det framkommit starka krav, som gått ut på att skattesatsen skulle fastställas till 20 %. Kungl. Maj:t har emellertid stannat vid 10 %. Vid denna punkt har jag för min del icke kunnat undgå att göra vissa reflexioner, särskilt med tanke på den debatt, som ägde rum både i första och andra kammaren förra året, när frågan om tippning var föremål för behandling. Det framfördes då i båda kamrarna mycket starka betänkligheter mot denna tippning. Den utveckling, som, enligt vad den kungl. propositionen angiver, denna tippning undergått, kan sannoligen icke annat än bekräfta de farhågor, som då uttalades.

På sidan 15 i den kungl. propositionen finnes en sammanställning av Aktiebolaget Tipstjänsts bruttointkomster och vinstutbetalningar under år 1934. Enligt denna statistik inflöt i kuponger under första veckan ett brutto på c:a 34,000 kronor. Motsvarande summa för nionde veckan var c:a 286,000 kronor. Den första veckan utbetalades i vinstandelar, om jag tar jämna siffror, 17,000 kronor och den nionde veckan 143,000 kronor. När man nu skall fixera den skattesats, som skall träffa dessa vinster, kan man ju icke undgå att reflektera över denna sak och undra över varthän det hela egentligen leder. Man sätter i system någonting som till sin art är analogt med det redan tidigare införda totalisatorspelet vid hästkapplöpningar, där den uppkomna vinsten, som bekant, skall användas till befrämjande av hästaveln. Vid tippningen ordnar man en vadhållning, som icke, såsom fallet är vid hästkapplöpningar, berör en sådan tävling, som vederbörande kan följa eller åtminstone har möjlighet att följa. De spelande äga ej någon närmare kännedom om vad det spelas om. Man ordnar vecka efter vecka någonting som den svenska ungdomen utan tvivel lockas in i. Man främjar direkt spellusten. Kan detta vara riktigt? — För övrigt, vad spelas det om? Jo, om den eller den tävlingen, framför allt i andra länder, men även hos oss. Svensk ungdom, och för resten även äldre personer — många gånger personer, som under träget arbete samlat ihop litet slantar — lockas nu via Tipstjänst in i ett spel på måfå i förhoppning att kanske en dag få del av vinsten. Man har satt i gång en hel apparat för denna sak. I en cigarraffär, som jag en dag gick förbi, hade man satt upp ett anslag om att man intill fredagen, men icke därefter, tog emot kuponger. Tävlingsarna äga rum på lördagen, och så tillkännagives det i pressen, att den eller den har vunnit. Kan det vara riktigt, att staten på detta vis skall gå in för något som i fortsättningen måste förorsaka en kräftskada på det svenska folket, både unga och gamla?

Herr talman! Jag har icke kunnat uraktlåta att, när denna fråga nu är före, beröra även denna sida av saken, låt vara att den sidan av saken rent formellt sett icke hör under riksdagens bevillningsutskott. Som ledamot i denna kammare kan jag emellertid icke, som sagt, underlåta, att när denna fråga nu behandlas, giva uttryck åt dessa mina betänkligheter. Det blir

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)

emellertid riksdagens och andras sak att i framtiden döma härom. Såvitt jag kan se, och många äro med mig ense, är den väg, som vi nu äro inne på, icke någon lycklig väg.

Man har för all annan liknande verksamhet, som icke utövas genom av svenska staten erkända organisationer, stadgat mycket stark straffpåföljd. Är det sannolikt att man i fortsättningen kan hos det svenska folket vidmakthålla den uppfattningen att vadhallning, blott den sker via ett svenskt tippningsföretag, skall vara tillåten, men i andra fall skall straffas oerhört hårt?

Av statens vinst på tippningen har man tilldelat den svenska idrottsrörelsen en anpart. Jag skulle emellertid vilja uttrycka den förhoppningen, att den svenska idrottsrörelsen skall hos den svenska riksdagen vinna sådan förståelse för sina oerhört viktiga uppgifter, att riksdagen på andra vägar än dessa skall befinnas villig att främja denna rörelse. Om man vill gagna den svenska ungdomens fysiska fostran, bör man icke välja medel, som utan tvekan i fortsättningen måste leda till skada för själen hos mängen ung svensk medborgare. — Dessa äro mina principiella betänkligheter i denna sak.

Beträffande utskottets yrkande vill jag också göra några reflexioner. »I likhet med departementschefen», heter det, »har utskottet ansett sig böra förordna, att tippningsvinster beskattas i samma ordning som vinster i penninglotteriet och vinster å premieobligationer, samt att desamma därför undantagas från den vanliga inkomstbeskattningen.» På sidan 17 i propositionen står det, att Aktiebolaget Tipstjänst under den åttonde veckan utbetalt en vinst på c:a 64,000 kronor och under den nionde veckan tre vinster på c:a 21,000 kronor eller sammanlagt ungefär 63,000 kr. Utöver den lockelse till tippning, som ligger i möjligheten att erhålla arbetsfri inkomst — något som många gånger leder till den människas fördärv, som får sådan inkomst, ty den går ju ofta lika fort, som den kommer — vill man här tillskapa ytterligare ett lockbete genom att från beskattning frigöra belopp, vilka, om de förtjänas i hårt arbete i konkurrens med andra, bli beskattade, när det gäller vanlig handelsfirma en gång och när det gäller aktiebolag två gånger. Kan det ur beskattningssynpunkt finnas någon rimlig anledning härtill? Skola spekulationsvinster av detta slag vara fria från dylik beskattning? Detta är en av de betänkligheter, som jag haft, när det gäller denna fråga, där man enligt min mening är inne på avvägar.

Nu föreligger ingen motion om ändring i dessa förhållanden. Intet yrkande härom kan sålunda framställas. Jag har emellertid ansett det vara min skyldighet att, när denna fråga nu är föremål för riksdagens behandling, till kammarens beaktande och till deras beaktande, som i fortsättningen ha att behandla denna fråga, uttala de betänkligheter, som jag här uttalat.

Herr Olsson i Gävle: Herr talman! Det skulle kanske varit onödigt att yttra något i denna fråga, då herr Lithander icke framställde något yrkande, men hela uppläggningsen av hans anförande gör det nödvändigt att påpeka, att vad utskottet här haft att behandla har varit Kungl. Maj:ts proposition nr 43, som går ut på att beskattning av tipsvinster skall ske på samma sätt som beskattning av lotterivinster och vinster på premieobligationer. Det är till denna proposition, som utskottet har anslutit sig. Utskottet har överhuvud taget icke ansett sig böra upptaga till omprövning alla de synpunkter, som herr Lithander lagt på detta spörsmål, då de icke höra till de frågor, som avhandlas i propositionen.

Vad beträffar skattesatsen på 20 %, som också varit på tal, vill jag säga, att departementschefen ju omnämnt, att han anser, att en skattesats på 10 % under nuvarande förhållanden är väl låg, men att han har för avsikt att taga

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)

upp denna fråga till omprövning i samband med en omprövning av procenttalen för de skatter, som uttagas enligt förordningen av år 1928. Jag tror icke, herr talman, att det med hänsyn till det resultat, som riksdagen kom till i fjol efter debatter i båda kamrarna och med hänsyn till det i anledning härav av Kungl. Maj:t fattade beslutet, föreligger något som helst skäl att nu taga upp någon ny debatt om tippningen. Jag vill bara säga, att jag ej heller tror, att det är anledning att vid denna särskilda punkt anslå alltför starka moraliska toner, när det gäller beskattningen av dessa tippningsvinster. Herr Lithander bör erinra sig att de finnas, som anse, att den inkomst, som staten tar exempelvis av spriten, tobaken och ölet är precis lika smutsig ur moralisk synpunkt som — det är ju herr Lithanders åsikt — den inkomst som staten tar av tippningen. Jag tror att vi böra vara en smula försiktiga, när det gäller att uttala en moralisk förkastelse om det sätt på vilket skatt uttages på detta område. Jag skulle i detta sammanhang också vilja säga, att jag tror icke, att vi överhuvud taget gagna saken om vi tala vare sig mycket ont eller mycket gott om denna tippning. Jag är icke övertygad om att de människor, som nu göra av med pengar på tippning, skulle spara dessa sina slantar om de förvägrades att tippa. Jag är för övrigt icke övertygad om de icke skulle komma att använda dessa slantar till ting, som ur moralisk synpunkt kanske skulle vara precis lika förkastliga som tippningen är, enligt herr Lithander. I varje fall skall ju hela detta spörsmål icke behandlas i sammanhang med den proposition, som här har framlagts. Om herr Lithander anser denna sak vara så oerhört viktig, bör han bringa den under kammarens och riksdagens avgörande på de vägar, som i detta avseende äro föreskrivna.

Med anförande av dessa synpunkter hemställer jag, herr talman, om bifall till bevillningsutskottets förslag.

Herr Lundell: Herr talman! Jag har tillåtit mig att i det här föreliggande ärendet väcka en motion. Då jag läste den kungl. propositionen fick jag nämligen det intrycket, att den gick in för en alldeles för hård exploatering av de unga spelare, som samlas omkring Aktiebolaget Tipstjänst.

Det var ju från början bestämt i bolagsordningen att 50 % av de influtna insatserna skulle delas ut i vinster till spelarna. Jag vet icke om det var från Kungl. Maj:ts eller från bolagets stiftares sida, som initiativ togs till denna bestämmelse. Det bestämdes emellertid i bolagsordningen att det skulle vara på det sättet, och detta sanktionerades av Kungl. Maj:t. I denna proposition begär man nu att av dessa 50 % få uttaga ytterligare c:a 10 % i enlighet med lotteriskatteförordningen. Det skulle härigenom icke bli kvar mer än c:a 45 % netto åt spelarna. Som jämförelse anför jag i motionen att spelarna i de vanliga penninglotterierna få tillbaka ungefär 63.8 % brutto. Efter avdrag av 10 % skatt, som ju träffar endast vinster över 25 kronor, få vederbörande tillbaka 58.1 % netto. Jag tycker icke, att det är så tilltalande att de i regel unga och ekonomiskt mindre motståndskraftiga spelarna, som hålla till hos Tipstjänst, skola beskattas hårdare än de, som spela på penninglotteriet för kulturella m. fl. ändamål, som det ibland brukar kallas.

Jag skall tillåta mig att säga några få ord om min motion. Då den är så pass lång som fyra hela sidor, har jag ju icke kunnat förutsätta att någon större del av kammarens ledamöter tagit del av innehållet i densamma. I motionen föreslår jag, att man antingen skall låta dessa vinster fortfarande beskattas på samma sätt som hittills eller också, om man nu nödvändigt vill ha dessa tipsvinster lagda under samma förordning som gäller för lotterivinster, höja vinnarnas bruttoandel av insatserna med något motsvarande belopp, alltså till något över de 50 % som i bolagsordningen fastställts.

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)

Bevillningsutskottet har icke i någon nämnvärd mån intresserat sig för dessa synpunkter, som jag framfört i motionen, ja, jag kan säga att utskottet icke alls har intresserat sig för dem. Utskottets utlåtande omfattar fem sidor. Vad utskottet självt säger upptar därav icke mer än tio rader, och där säger utskottet — i varje fall utskottsmajoriteten, som ju omfattar så gott som hela utskottet — att »utskottet ansett sig böra förorda, att tippningsvinster beskattas i samma ordning som vinster i penninglotteriet och vinster å premieobligationer samt att desamma därför undantagas från den vanliga inkomstbeskattningen. Då en sådan anordning», heter det vidare, »*icke kan anses medföra någon försämring i beskattningshänseende för dem, som åtnjuta tippningsvinster*, samt vid sådant förhållande frågan om en höjning av vinnarnas andel i lotterimedlen saknar samband med nu förevarande spörsmål, har utskottet icke ansett sig böra biträda motionärens förslag».

Jag undrar för min del om bevillningsutskottet verkligen kan stå för uttalandet att en sådan anordning, som föreslås i den kungl. propositionen, icke skulle medföra någon ökad skattebelastning för dem som tippa. Jag har inte på något sätt kunnat komma till en sådan uppfattning, och skulle jag haft en sådan uppfattning, hade jag naturligtvis aldrig motionerat, ty det hade varit ganska meningslöst under sådana förhållanden.

För närvarande är det ju enligt kommunalskattelagen så, att tippningsvinster skola i självdeklarationen upptagas såsom inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet och komma då med i de taxerade beloppen för såväl den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten som för den kommunala inkomstskatten. Här äro emellertid två olika hållhakar, och flera komma i det följande. För det första skall vid beskattningen efter det här lagrummet i kommunalskattelagen skattskyldighet icke inträda, om icke vinsternas sammanlagda belopp under beskattningsåret uppgått till minst ett hundra kronor, under det att lotteriskatt träffar en vinst så snart den uppgått till över 25 kronor. Men vidare — och det är av större vikt och betydelse — har man som bekant rätt att från dessa inkomster, av realisationsvinsts natur, göra avdrag för omkostnader för inkomstens förvärvande. I detta fall har man alltså rätt att draga av kostnaden för inköp av lottsedlar eller kostnaden för inbetalade kupongavgifter. Detta anser jag vara något, som väger mycket tungt. Denna omständighet kommer i de flesta fall att medföra, att det i det taxerade beloppet alls icke kan ingå någon inkomst av tippning, lika litet som utav lotterispel, om det beskattades på detta sätt. Beträffande en sporadisk spelare — om man får kalla en person så, som spelar ett par gånger om året — förefinnes mycket stor sannolikhet för att han aldrig kommer upp till det minimibelopp på ett hundra kronor, som skall föreligga för att summan överhuvud taget skall behöva omnämnas i deklarationen. Beträffande systematiska spelare, som spela kanske de flesta av årets veckor, och som lämna in flera kuponger för varje gång, finns det den största sannolikhet i världen för att vederbörandes utgifter för tippningskuponger komma att överstiga vad de ta in som vinst; i varje fall gäller detta, så länge det i bolagsordningen är fastställt att så litet som femtio procent av insatsen skall utdelas till spelarna.

Det kan ändå hända beträffande en del spelare, som haft särskild tur, att något litet vinstbelopp kommer fram och ingår i det taxerade beloppet i deklarationen. Ätminstone borde emellanåt något dylikt belopp kunna komma till synes där, om vederbörande iakttog, vad lagen hjuder; men var och en vet ju, att så långt ifrån är fallet. Och jag tror att även sedan taxeringsnämnderna granskat dessa deklarationer lär det bli skäligen små summor, härrörande ifrån tippningsvinster, som slutligen komma att ingå i det taxerade

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)
beloppet. I landskommuner kanske taxeringsnämnden kan hålla reda på vinster över ett tusen kronor, som fallit ut inom kommunen, men i en stad och särskilt i en större stad går det nog inte att få kännedom om dylika fall, såvida icke vinsterna ligga betydligt högre på skalan och utgöra, låt oss säga 6,000 à 8,000 kronor. Lägre vinster komma nog i de flesta fall icke till vederbörande taxeringsnämnds kännedom. Om då spelaren icke deklarerar så, som han egentligen skulle göra, blir resultatet att det icke blir någon verklig beskattning.

Var och en vet ju sedan, att det är mycket stor skillnad på det taxerade och det beskattningsbara beloppet. Det beskattningsbara beloppet utgör blott en liten del av det taxerade. För år 1933 utgjorde i medeltal de beskattningsbara beloppen 42, respektive 64 procent av de taxerade beloppen till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt respektive till kommunal inkomstskatt. Detta är medeltal för hela Sverige, beräknat för alla inkomstlagen. Medräknar man endast de lägre inkomstnivåerna, vilka huvudsakligen äro representerade bland dem som sysselsätta sig med tippning, finner man procentalen för det beskattningsbara beloppet mycket lägre. Resonerar man på detta sätt, kommer man till det resultatet, att det endast är ett mycket litet fåtal av vinsterna över tjugofem kronor, som f. n. skulle träffas av en så hög skattesats som tio procent, vilken ju enligt lotteriskatteförordningen skulle komma att utgå i det följande.

På grund av de skäl, jag nu anført, anser jag det fullkomligt omöjligt att godkänna de uttalanden, som bevillningsutskottet gjort i denna punkt, nämligen att den föreslagna anordningen icke skulle medföra någon försämring i beskattningshänseende för dem som åtnjuta tippningsvinster. Detta kan vara sant i fråga om de allra största vinsterna, de över 10,000 kronor, men sådana ha icke förekommit mer än nio gånger under de nio veckor, för vilka det redovisas i propositionen. Beträffande dessa får man nog anse, att en beskattning efter lotteriskatteförordningen troligen innebär någon lättnad, såvida vederbörande icke inlämnat mycket stora mängder av tippningskuponger. Men för vinnarna av alla de övriga vinsterna — och dessa uppgå under nyssnämnda nio veckor till ett antal av 1,630 st., — alltså vinster över 25 men under 10,000 kronor, kommer anordningen att innebära en väsentlig skärpning av den nuvarande beskattningen.

Dessutom måste man väl ha klart för sig, att den nu gällande lotteriskatteförordningen, som genomfördes år 1928, icke tillkom för att mildra beskattningen av lotterivinster, utan skälet var naturligtvis, som var och en förstår, att betydligt »förbättra» beskattningen, varmed naturligtvis avsågs, att man skulle få in ökade skatter till det allmänna. Och anledningen är väl densamma till den proposition, som framlagts nu i år. Den omständigheten att den propositionen framlagts av vår nuvarande högt skattade finansminister är väl ett tillräckligt övertygande bevis för att det *inte är fråga om att bereda någon lättnad* åt de spelare, som samlats omkring Aktiebolaget Tipstjänst.

Herr talman! Jag skall inte i det läge, vari frågan har kommit inom utskottet, göra något yrkande, ty det lönar sig ju inte. I så fall vore det till en början nödvändigt att alla närmare satte sig in i den sak, det här gäller. Jag ber därför endast att avslutningsvis få upprepa vad jag redan sagt, nämligen att det påstående, som bevillningsutskottet härvidlag gör, enligt mitt förmenande är absolut ohållbart.

Herr Olsson i Gävle: Herr talman! Jag skulle bara vilja säga att jag trots herr Lundells långa tal tror, att bevillningsutskottets tio rader om den här saken äro tillräckliga.

Ang. beskattning av s. k. tippningsvinster. (Forts.)

Man skall icke utgå ifrån, att vinstsumman kollektivt beskattas, utan det är sedan vederbörande fått sin vinst, som skatten på 10 procent lägges på. Därför kan man säga att samma förhållanden gälla för vinnaren, vare sig det är fråga om tippning eller om penninglotteriet. Skatteprocenten beräknas ju först sedan den enskilde vinnaren fått ut vinsten och icke på det kollektiva vinstbeloppet.

I den mån herr Lundells resonemang har någon betydelse, rikta sig ju anmärkningarna emot 1928 års förordning i detta avseende. Det är givet, att förordningen ingalunda kom till för att lätta några skattebördor för tippare eller lotterispelare. Den tillkom, emedan man ansåg, att den var det bästa sättet att överhuvud taget få ut någon skatt på de lotterivinster, som utföllö i de olika penninglotterierna. Så enkel är den saken i fråga om våra vanliga lotterier, och så enkel är den även beträffande det föreliggande ärendet.

Herr Lundell: Herr talman! Jag vill blott, efter vad herr Olsson i Gävle anført, konstatera, att herr Olsson själv erkänner att detta överförande av en beskattning till lotteriskatteförordningen innebär en ökad skattebelastning för dem som åtnjuta tippningsvinster. Det är just detta jag påstår, men som bevillningsutskottet i sina korta rader går tvärt emot.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 9.

Herr statsrådet *Leo* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner: nr 96, angående befrielse för chauffören O. R. Jansson m. fl. från skyldighet att gälta vissa skadeståndsbelopp; och nr 101, angående lån till utvidgning av Vilhelmsro anstalt för fallandesjuka. Dessa propositioner bordlades.

§ 10.

Härefter föredrogos vart efter annat statsutskottets utlåtanden: nr 24, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatta åtgärder för främjande av sparsamhet bland skolungdomen; nr 25, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande av mötesspår vid vissa stationer å stambanan Stockholm—Göteborg; samt nr 26, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av sjätte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 11.

Vid nu skedd föredragning av statsutskottets utlåtande, nr 27, i anledning av väckt motion om anslag till lån för den statsunderstödda bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden, lämnades på begäran ordet till

Ang. bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden.

Herr Andersson i Dunker, som yttrade: Herr talman! Jag kan inte annat än beklaga, att statsutskottet tagit så lätt på den föreliggande frågan, som det av utlåtandet synes framgå.

Statsmakterna ha ju satt i gång en omfattande verksamhet för att åstadkomma en upprustning och förbättring av de många bristfälliga och rent av hälsovådliga bostäderna ute på landsbygden. Men när så intresset för saken

Ang. bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. (Forts.)
verkligen blivit väckt och man mera klart och påtagligt än någonsin tidigare kunnat konstatera, hur verkligt omfattande behovet av detta förbättringsarbete är — då stoppas verksamheten upp och då vill man inte vara med längre. På annat sätt kan man väl knappast tolka Kungl. Maj:ts avvisande hållning gent emot egnahemsstyrelsens förslag, att ett anslag på 15 miljoner för innevarande budgetår skulle tagas upp på tilläggsstat för detta ändamål. På annat sätt kan man knappast heller tolka statsutskottets avslagsyrkande på den föreliggande motionen.

Vi ha i motionen föreslagit att ett belopp av 10 miljoner kronor skulle utlämnas som lån till bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. Föregående års riksdag anslag 8 miljoner kronor för denna verksamhet under innevarande budgetår. Det har emellertid kommit in ansökningar om lån och bidrag på inte mindre än något över 38 miljoner kronor, avseende omkring 50,000 bostadslägenheter. Då bör det ju för var och en stå fullkomligt klart, hur otillräckligt det tillgängliga beloppet på 8 miljoner kronor är. Även om man får tänka sig en kraftig reducering beträffande de inkomna ansökningarna, blir det för egnahemsnämnderna nästan ogörligt att fördela det tillgängliga beloppet på ett ens tillnärmelsevis rättvist sätt. Det var därför, som vi i denna motion begärde ytterligare 10 miljoner kronor för detta ändamål. Hade denna begäran bifallits, skulle den i mycket betydande grad ha underlättat för egnahemsnämnderna tillgodoseendet av åtminstone de allra mest trängande behoven. Statsutskottet har emellertid inte velat vara med om detta, och jag beklagar verkligen än en gång att så varit fallet.

Jag skulle kunna framdraga en hel rad skäl, som tala för bifall till förslaget, men jag skall inte göra det nu. Jag vill endast be dem, som kunna vara intresserade för denna verksamhet, att åtminstone läsa igenom motionen, ty jag tror att vi där lagt fram skäl, som verkligen tala för ett bifall. Statsutskottet har emellertid varit nog vänligt att säga, att vi kunna komma igen med vårt förslag, och det uttalandet vill jag ta fasta på. Vi skola återkomma i saken, men då hoppas jag att statsutskottet måtte ge förslaget en verkligt saklig behandling. Jag vill också till sist uttala den förhoppningen att man, när Kungl. Maj:t kommer med den bebådade propositionen, tar hänsyn till det föreliggande verkliga behovet, så att denna betydelsefulla verksamhet kan genomföras och fullföljas. Jag vågar säga att om så blir fallet, blir denna verksamhet till utomordentligt gagn för hela vårt folk.

Jag skall icke i frågans nuvarande läge ta tiden i anspråk längre och skall inte heller framställa något yrkande. Jag har emellertid velat säga dessa ord.

Härpå anförde:

Herr **Jansson**: Herr talman! Det hade kanske varit överflödigt att yttra något vidare i saken, då herr Andersson i Dunker inte framställt något yrkande. Det var emellertid ett yttrande från hans sida, som jag för min del inte anser bör få stå oemotsagt.

Till en början klagade herr Andersson i Dunker, att statsutskottet tagit så lätt på denna fråga, och senare tillade han, att frågan icke rönt en saklig behandling inom utskottet. Jag skulle bra gärna vilja ha reda på, vad den ärade motionären grundar denna sin uppfattning på. Är det på den korta motiveringen, så må det vara känt för kammarens ledamöter, att statsutskottet icke kostar på sig några synnerligen långa motiveringar. Men den korta motivering, som härvidlag föregått utskottets hemställan, ger tydligt vid handen, att utskottet är berett att längre fram, när den kungl. propositionen kommer, ta denna fråga under förnyad omprövning. — Så ligger saken till.

När motionären säger, att statsutskottet tagit lätt på denna fråga, skulle

Ang. bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. (Forts.)

jag vilja fråga: Hur ha motionärerna gjort? Vi dela till fullo de sakliga synpunkter, som framhållas ifrån motionärernas sida angående nyttan och nödvändigheten av ifrågavarande verksamhet. Vi äro fullt eniga med motionärerna därom, *men*, när man motionerar om ett miljonanslag på tilläggsstat, ha vi i statsutskottet ansett, att man också bör ge någon anvisning rörande sättet, varpå dessa medel skola anskaffas. Det finns ingen möjlighet för statsutskottet att sedan statsverkspropositionen är uppgjord, utan vidare kunna tillstyrka ett miljonanslag, även om ändamålet är aldrig så behjärtansvärt, när man inte har något uppslag i fråga om sättet på vilket dessa pengar skola anskaffas. Jag skulle i detta sammanhang vilja rikta en vördsam vädjan till motionärerna i denna kammare att de, när de motionera om så stora anslag utanför den finansberäkning som finansministern uppgjort, också meddela, hur pengarna skola anskaffas — om de skola tagas av skattemedel, av lånemedel eller vilken väg man nu tänkt sig att gå fram.

Vi veta, att man ifrån borgerligt håll rent av försökt mörda den nuvarande finansministern — i *moraliskt avseende* åtminstone — på grund av att han gått fram lånevägen. Man har sagt, att det är ansvarslös politik. Jag menar därför: är det så att man vill åstadkomma något, så är det inte nog med att påpeka nödvändigheten och nyttan av vad man vill göra, utan man måste också säga ifrån, på vad sätt man skall skaffa pengarna. Att uppgift härom saknades i motionen tyckte vi visserligen var en brist, men det har inte inverkat på utskottet, då det var fråga om att taga ställning till själva sakfrågan, som kommer att prövas i ett annat sammanhang, när man har möjlighet att få en finansplan för denna verksamhet.

Det är dessa synpunkter, som för oss varit avgörande, och jag ber, herr talman, att med dessa ord få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Norling: Herr talman! Angående behovet av ytterligare medel för denna verksamhet torde vi i detta fall vara fullt eniga. Det är givetvis svårigheterna för finansieringen av densamma, som göra att vi endast ha fem miljoner kronor beräknade i nästa års budget och ingenting på årets tilläggsstat.

Nu är ju sanningen den, att en stor procent av dessa arbeten ännu icke äro slutförda men komma att slutföras under instundande sommar. Trots detta uppstår i alla händelser en ganska svår lucka i denna verksamhet, beroende på den oerhörda omspanning, som den fått. Vi se, hur jämnt den är fördelad över landet, och jag vet också av personlig erfarenhet, att grovsaneringen av bostadsbeståndet ännu icke är gjord. Jag delar för övrigt herr Janssons uppfattning, att det givetvis var omöjligt för statsutskottet att behandla denna motion på annat sätt än som skett, ty den är ju rätt oklar ifråga om sättet för anvisande av medel.

Men varför jag begärt ordet är för att vädja till vederbörande departementschef att vid utarbetande av proposition i ärendet undersöka, om inte någon väg finns för åstadkommande av mera penningmedel för verksamheten under nästkommande budgetår. Nu veta vi, att de utlämnade medlen utgått dels i form av bidrag, dels i form av lån. Lånebeloppet av de anvisade 26 miljonerna kommer säkerligen att uppgå till 6 å 7 miljoner kronor, och därför hade jag tänkt mig möjligheten av att av lånemedel anvisa exempelvis ytterligare 5 miljoner för denna verksamhet under kommande budgetår. Då finge vi en jämnare övergång, kan man säga.

Det är klart, att även detta anslag så småningom måste sänkas, men det är just grovsaneringen, som vi behöva forcera. De av egnahemsnämnderna tillstyrkta ansökningarna uppgå ju till närmare 34 miljoner kronor eller 26 mil-

Ang. bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. (Forts.)
joner mera än vad som anvisats för ändamålet. Räkna vi med samma procentuella fördelning som under föregående år, komma vi upp till en siffra av omkring 28,000 lägenheter, för vilka något bidrag icke kan utgå. Det är klart, att ytterligare beskränning kommer att ske, men det blir i varje fall ett mycket stort antal, som får stå över, och det kommer att taga många år innan en sanering har kunnat genomföras på detta område.

Jag ber att få sluta med en vädjan till vederbörande departementschef att undersöka, om den av mig antydda vägen att erhålla ökat bidrag är framkomlig.

Herr **Andersson** i Dunker: Herr talman! När herr Jansson såsom talesman för utskottet säger, att utskottet icke kunnat handla på annat sätt än som skett, därför att vi motionärer icke anvisat, var dessa tio miljoner skulle tagas, vill jag säga, att vi icke begärt dessa medel på annat sätt än att pengarna skulle utlämnas såsom lån på de villkor, som gälla för förut utlämnade lån till denna verksamhet. Dessa villkor äro ju, att det skall ställas säkerhet för lånet och betalas fyra procent ränta samt att lånet skall återbetalas på tjuugu år. Det vore ganska underligt, om inte staten kunde skaffa pengar att utlämnas för sådant ändamål. Är jag inte fel underrättad, har staten ganska stor möjlighet att låna upp medel på billigare villkor än de, på vilka de skola utlämnas för detta ändamål, och då tycker jag verkligen att det borde varit möjligt för utskottet att tillstyrka motionen och föreslå anvisande av låne-medel för ändamålet.

Här säger herr Jansson, att man på borgerligt håll försökt att på allt sätt komma åt den nuvarande finansministern för hans länepolitik. Men det är väl skillnad på lån och lån. Det har ju tidigare varit så, att när staten för liknande ändamål lämnat ut lån, där man kunnat få igen pengarna och få ränta på dem, har det aldrig varit så stora svårigheter att anvisa medel. Jag tror därför, att om det hos utskottet funnits verklig vilja att gå in för saken, hade det också funnits möjlighet härtill.

Herr **Jansson**: Herr talman! Endast ett par ord. Vi ha mycket väl observerat i motiveringen till motionen, att dessa medel skulle lämnas ut såsom lån. Den saken är klar, det äro vi överens om. Men vad motionärerna uraktlåtigt var att i klämman hemställa om att av lånemedel måtte anvisas så och så mycket. Det är däri det brister.

Beträffande besymlingen mot statsutskottet att det inte velat saken, så är denna absolut obefogad. Jag är för min del övertygad om att jag och mina partivänner i statsutskottet komma att gå precis lika långt som vilken som helst annan här i kammaren under förutsättning att det föreligger en sund och tillfredsställande upplagd plan.

Herr **Strindlund**: Herr talman! Det har här gjorts åtskilliga uttalanden och till och med en vädjan till statsrådet om att denna verksamhet så långt som det överhuvud taget vore möjligt borde fortsättas. Vissa löften ha ju också under överläggningen givits om att åtminstone vissa inom statsutskottet skulle ställa sig välvilliga till de anspråk, som i detta avseende komma att framställas. För egen del vill jag dock på detta stadium av debatten av frågan säga, att vi böra ihågkomma, att det i åtskilligt råder andra förhållanden nu än då vi gingo in för denna verksamhet. Den torde aldrig ha fått den omfattning den fick, om vi inte haft den våldsamma arbetslöshet, som då var rådande. Vi ha i detta avseende lyckligtvis fått något ändrade förhållan-

Ang. bostadsförbättringsverksamheten på landsbygden. (Forts.)

den. De åtgärder, som nu böra vidtagas i anledning av arbetslösheten, måste rätta sig efter de förändrade förhållanden, som inträffat.

Denna stödverksamhet är en av de mest populära, som vi överhuvud taget kunnat slå in på. Det har dock förmärkts, att åtskilliga, nämligen de som själva försökt sträva och arbeta för att hålla sin bostad i ordning, resonerat som så: Nog är det väl ändå märkvärdigt att min kamrat, som haft samma förutsättningar som jag men icke utnyttjat dem, skall få hjälp men jag blir utan. Skall denna verksamhet fortsätta i någon form, så måste vi nog på detta liksom på andra sociala områden undersöka vad som är orsaken till hjälpbehovet. Är det självförfållat, kan jag inte finna det riktigt att man skall hjälpa en sådan person framför den, som gjort vad på honom själv ankommit för att hålla sin bostad i ordning. Jag menar med andra ord, att om denna verksamhet skall bedrivas även under mera normala förhållanden på arbetsmarknaden, vill jag icke vara med om hittills tillämpade grunder för utlämnande av dessa bidrag eller lån.

Herr Andersson i Dunker: Herr talman! Om herr Strindlund hade en riktig kännedom om behovet att få dessa bostäder förbättrade, bostäder, som äro verkligt hälsovådliga och som finnas i utomordentligt stor utsträckning på landsbygden, skulle herr Strindlund lägga andra synpunkter än arbetslöshets-synpunkten på denna fråga.

Enligt min mening hade denna synpunkt, för all del, sin stora betydelse vid det tillfälle, då dessa arbeten igångsattes, men denna bostadsförbättringsverksamhet har även ur andra synpunkter en utomordentligt stor betydelse, varför jag för min del är villig att gå med på mycket betydande bidrag till åtgärder i detta avseende just för att få bort det myckna elände, som finnes i fråga om bostäder ute på landsbygden.

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll utskottets hemställan.

§ 12.

Till avgörande förelåg nu bevillningsutskottets betänkande, nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror jämte en i ämnet väckt motion.

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror.

I en den 4 januari 1935 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 19, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 113) om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror.

Häri genom förordnas, att förordningen den 17 maj 1923 om utgörande av en särskild stämpelavgift i vissa fall vid köp, byte eller införsel till riket av pärlor med flera lyxvaror skall, 19 § med ändrad lydelse enligt förordning den 5 april 1929 (nr 52), äga fortsatt tillämpning till och med den 30 juni 1936.

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror. (Forts.)

I en i anledning av propositionen inom andra kammaren av herr *Nyblom* väckt motion, nr 419, hade föreslagits, »att riksdagen vid antagandet av i Kungl. Maj:ts proposition nr 19 framlagt förslag angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 måtte besluta, att stämpelavgiften skall ändras därhän, att avgift påföres med 10 procent av föremålets värde, då detta överstiger 100 kronor».

Utskottets hemställan innefattade, att riksdagen måtte, med avslag å den i ämnet väckta motionen, bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Vid betänkandet var fogad reservation av herr *Lithander*, som hemställt, att riksdagen måtte avslå såväl Kungl. Maj:ts förevarande proposition som den i ämnet väckta motionen.

Efter föredragning av utskottets hemställan anförde:

Herr Lithander: Herr talman! Jag har även till föreliggande bevillningsutskottsbetänkande fogat en reservation, vari jag uttalat en avvikande mening gentemot utskottsmajoriteten. Jag har framhållit — vilket jag vid flera föregående tillfällen har sagt — att jag anser ett bifall till den kungl. propositionen vara direkt ägnat att premiera smyghandeln till förfång för den lojala handeln. Här ger Kungl. Maj:t år ifrån år möjlighet för dem, som vilja undandraga sig denna skatt, att påpeka: låt det gå igenom oss så slipper ni att betala skatt. Detta är ett förhållande, som jag tycker att herr finansministern främst skulle vara angelägen om att avskaffa.

Jag har i reservationen framhållit, att det behövs en stab av 50 stycken kontrollörer för en sammanlagd kostnad av över 10,000 kronor per år plus resekostnader för att upprätthålla denna fantom till skatt. Jag har även framhållit de stora belopp, som berövas den lojala handeln genom den anordning, som är träffad, till förfång för statens budget och den kommunala beskattningen. Vidare, om förordningen skulle upprätthållas, skadar den turisttrafiken i så hög grad, att ingen Kungl. Maj:t skulle vilja vara med på att fortsätta, och förordningen tillämpas heller icke. Man kan det icke, och icke heller i något annat land har det visat sig kunna gå. Där säger klokheten, att man måste se genom fingrarna med dessa förhållanden. Men det är ju inte meningen med en förordning, att den skall vara sådan att den icke kan tillämpas. I detta fall kan den icke tillämpas. Det vore oklokt, och det sker heller inte.

Riksräkenskapsverket, som ju är ett synnerligen vederhäftigt organ och som känner till svenska förhållanden väl, säger, att det finner den av riksdagens revisorer nu framlagda utredningen otvetydigt giva vid handen, att kostnaderna för kontrollen å ifrågavarande stämpelavgifts utgörande icke stå i skäligt förhållande till avkastningen av skatten. Jag säger vidare i reservationen, att man måste giva riksräkenskapsverket rätt, när av riksdagens revisorers uttalande framgår, att — om man undantager Stockholm, Göteborg, Malmö och Eskilstuna, där ersättningen till tillsyningsmännen år 1933 utgick med cirka 10 procent av vad skatten inbringade — finansministern år 1933 låtit utbetala åt tillsyningsmännen för hela den återstående delen av landet 6,044 kronor för att de åt statsverket skulle inkassera 2,445 kronor.

Jag tycker att herr finansministern skulle enbart av det skälet vara angelägen att göra en förändring, i synnerhet om man står inför andra vittomfattande ekonomiska problem, så att ingen skall kunna påvisa, att han sköter sina saker så att han ger ut över 6,000 kronor för att få in 2,000. Herr finansministern, som haft tillgång till dessa handlingar, skulle väl tagit sig en funderare på om det verkligen kan vara klokt att i år fortfarande gå fram på den väg, som han förut varit inne på. Men det har han inte gjort. Jag skulle av om-

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror. (Forts.)

tanke om hans ekonomiska anseende vilja vädja till honom, att han ville revidera denna sak. När folket i bygderna får klart för sig, att man betalar ut över 6,000 kronor av statsmedel för att få in något över 2,000, måste man inse att det är en dålig affär. — Jag är ju egentligen tacksam för att få sådana här belägg, när man nu kämpar emot monopolen, för att kunna påvisa finansministerns ekonomiska inställning. En av bevillningsutskottets ledamöter sade också, att han ville bibehålla skatten för att visa, hur verkligt galet det understundom kan vara ställt med beskattningen. Jag förstår inte resonemanget, men det var hans motivering.

I den kungl. propositionen står det på sid. 2, att förordningen har gällt intill 1920 och sedermera erhöll förnyad giltighet till och med 1923.

Detta är emellertid litet klarare och tydligare uttryckt i en kungl. proposition av år 1928. Där står det beträffande dessa år jag nyss nämnde, att med hänsyn till den ringa avkastningen av lyxstämpelavgiften samt då kontrollen å skattens uttagande syntes lämna åtskilligt övrigt att önska och dessutom ställde sig jämförelsevis dyrbar i förhållande till inflytande belopp, förelades icke 1921 års riksdag förslag angående berörda förordnings fortsatta tillämpning. I enlighet med ett motionsvis framställt yrkande beslöt emellertid riksdagen utsträckning av förordningens giltighetstid till utgången av år 1922. Ej heller till 1922 års riksdag framlades proposition i ämnet.

Jag menar, att detta är saker, som man inte skall uraktlåta att tala om, när man är ifrån år kommer igen med detta förslag. Det upplyser ju om vad föregående regeringar tyckt i denna fråga — och tyckt mycket riktigt — nämligen att detta lönar sig inte. Jag skall be att i herr finansministerns erinran få bringa vad en synnerligen framstående och bemärkt socialdemokratisk finansminister, nämligen Thorsson, har sagt just om denna sak. Han säger i proposition nr 199 år 1923 — och då var ändå skattebeloppet uppe i 93,000 kronor med samma kostnader som vi nu ha, under det att det nu dalat ned till 39,000, fastän det på sista tiden tycks vara litet grand på väg uppåt igen — följande: »Då nu emellertid riksdagen tvenne år å rad utan initiativ från Kungl. Maj:t fattat beslut om fortsatt tillämpning av 1919 års förordning, synes härav kunna dragas den slutsatsen, att riksdagen önskat fortbeståndet av en skatteform, som i så hög grad som denna vore ett utslag av principen, att ren lyxkonsumtion borde vara föremål för en särskilt hög beskattning. Denna princip skänker jag för min del min anslutning. Däremot måste jag ställa mig betänksam mot en skatt, som inbringar så obetydligt i förhållande till uppborås- och kontrollkostnaden.»

Och ändå fortsätter finansministern att lägga fram denna proposition, fastän inkomsten gått ned till mindre än hälften av vad finansminister Thorsson betraktade såsom en obetydlighet gentemot vad uppborås och kontrollen kostade.

Man bör i dessa frågor se saker och ting kallt och lugnt, och om det också härvidlag gäller lyxvaror, får man se till, att det är ett rimligt förhållande mellan vad en sak kostar och vad den ger. Jag begärde inom bevillningsutskottet, att man skulle förhöra sig hos tullkamrarna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Hålsingborg, Trälleborg, Charlottenberg och Haparanda, om förordningen överhuvud taget någon gång tillämpats under de år vi talat om. Likaså begärde jag, att man skulle infordra uppgift om vad skatten gett under år 1934, ty det angavs icke i propositionen. Men utskottet ville icke gå med på detta. I sistnämnda avseende hade det varit klokt av utskottet att infordra uppgift, då utskottet i så fall fått belägg på sin uppfattning om att skatten stigit. Men den är ändå långt ifrån uppe i den siffran, som Thorsson ansåg otillräcklig för att det hela skulle vara lönande. Dy-

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxxvaror. (Forts.)

lika handlingar äro ju offentliga, och jag har fått del av siffrorna, så långt det varit möjligt, och kan fortfarande icke komma till annat resultat än att det icke är välbetänkt att ha kvar det nuvarande systemet. Här tala vi om hundratals miljoner kronor, som skola givas ut till det ena och det andra ändamålet, och man är van vid så stora siffror, att detaljerna drunkna. Men många gånger bör man fästa sig just vid detaljerna för att kunna bedöma en fråga. Jag kan nämna för herr finansministern, att enligt statsrevisorernas undersökning, t. ex. i Norrköping, arvodet till den som skall följa denna trafik uppgår till 350 kronor per år. Det gör för den tid undersökningen avser — alltså fem år — 1.850 kronor. Ser man efter vad kontrollen kunnat inbringa till statsverket på ifrågavarande ort och jämför siffran med vad kontrollen kostat, finner man följande belopp: Första året kostade kontrollen 350 kronor, och finansministern fick tillbaka 150 kronor; andra året kostade kontrollen likaledes 350 kronor, men finansministern fick icke tillbaka ett öre; tredje året kostade kontrollen 350 kronor, och finansministern fick tillbaka 55 kronor; fjärde året kostade kontrollen 350 kronor, och finansministern fick tillbaka 25 kronor; sista året kostade kontrollen fortfarande 350 kronor, och finansministern fick tillbaka 40 kronor. — Jag tycker, att en sådan affärsverksamhet bör man sluta med. Den är icke nyttig i längden, och jag är riktigt glad, att statsrevisorerna fäst uppmärksamheten på saken. — På en annan plats — Västerås — kostade kontrollen 120 kronor om året. Inkomsten där var första året ingenting, andra året ingenting, tredje året 10 kronor, fjärde året ingenting och femte året 80 kronor. Det hjälper icke, att man täcker utgifterna med inkomster från andra håll. Man skall se till, att varje sak betalar sig, och detta är icke händelsen i föreliggande fall. På en annan ort hade ombudet under samtliga år haft 1,500 kronor per år. Att betala ut 1,500 kronor för att inkassera 1,700 kronor tycker jag är ett dåligt resultat av verksamheten. Sådant skall man upphöra med, och jag har också år efter år, herr talman, hemställt, att man skulle sluta upp med detta.

Nu har man pekat på att man skall försöka få verksamheten att övertagas av polisverket. Enligt min mening är det emellertid icke rätt att ställa självständiga yrkesutövare under polisuppsikt för att på den vägen kanske få kontrollen litet billigare verkställd. Vad säger för resten polismästaren i Stockholm i sin skrivelse, som står refererad i revisorernas berättelse? Jo, han ber att för all del få slippa tillsynsverksamheten och framhåller, att polisen är överhopad med arbete förut och att det hela bara bleve dyrbarare genom den personalökning, som skulle bli nödvändig i så fall. Att överståthållarämbetet förordar ett bibehållande av den nuvarande anordningen kan jag förstå. Det rör sig ju om en inkomstpost på 2,500 kronor, och detta är ju ett gott tillskott. Men jag tycker, att det är galet att på detta sätt riket runt hålla avlönat folk för att utöva kontrollen. Även om det blir ett bättre resultat i de större städerna, är det fortfarande så, att man icke får in hälften av vad finansminister Thorsson ansåg vara otillräckligt för att systemet skulle vidmakthållas.

Undan för undan har man fått belägg på att den ställning vi intaga, vi som anse, att förordningen måste bort, har förstärkts, och jag är säker om att herr finansministern innerst inne ger oss rätt. Men det är givetvis svårt att lämna en väg, vilken finansministrarna i många år sagt vara den rätta, och om vederbörande icke varit av den meningen, har genast någon kommit med en motion, och då har det utåt tätt sig litet tråkigt för vederbörande att icke gå med på saken. Det kunde ju se ut, som om de ville undvika att beskatta något som borde beskattas. Därför har år efter år ett system upprätthållits, som man av praktiska skäl slopat i andra länder.

Jag skulle vilja hemställa till herr finansministern att icke hålla på med

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror. (Forts.)

denna beskattning utan låta oss komma fram till ett läge, där man låter detta vara detta. Läs igenom de gamla handlingarna uppmärksamt, innan finansministern ånyo framlägger förslag! Alla ansvariga myndigheter — i varje fall de flesta — avråda. Låt oss då lämna denna väg!

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till min reservation.

Under detta yttrande hade herr förste vice talmannen övertagit ledningen av kammarens förhandlingar.

Herr Olsson i Gävle: Herr talman! Denna pärkastning har ju börjat återkomma som en årlig sport, och jag tror, att vi äro överens om att vi kunna göra debatten tämligen kort från utskottsmajoritetens sida; detta i all synnerhet som utskottets samtliga ledamöter med undantag av herr Lithander i år vunnit enighet på den linjen, att vi anse, att man skall taga upp till prövning alla de saker angående kontrollen, vilka påtalats av statsrevisorerna. Vi hemställa därför, att Kungl. Maj:t till nästa år skall taga dessa saker under omprövning, och vi hemställa också, att om kontrollen icke kan göras så effektiv, som önskligt är på detta område, man även bör taga under omprövning hela spørsmålet om skattens vara eller icke vara. Skulle det befinnas lämpligt, att skatten skall vara kvar, och är det möjligt att ordna kontrollen, bör enligt utskottets mening även den av herr Nyblom väckta motionen komma under omprövning vid uppgörandet av en eventuell ny författning. Det borde sålunda, förefaller det mig, icke finnas någon som helst anledning för herr Lithander att fortsätta på de linjer han är inne på. Säkert har herr Lithander också hela tiden haft den känslan, att hans reservation ingenting betyder, ty hade han ansett den betyda någonting, hade han icke kommit med dessa oupphörliga vädjanden till finansministern att icke lägga fram förslag om skatten i fortsättningen.

Jag tror alltså, att vi med mycket gott samvete kunna samla oss omkring utskottets hemställan, förvissade om att ärendet kommer att undergå den omprövning, som gör det möjligt för riksdagen att till nästa år taga en slutlig ställning till hela detta problem.

Jag skall icke uppehålla mig vid herr Lithanders månhet om finansministerns ekonomiska anseende, men då herr Lithander i det sammanhanget ville inbilla oss, att han var vederhäftig, tycker jag, att han skulle ha fortsatt sin redogörelse med att säga, att det egentligen mindre är finansministern och de tidigare finansministrarna, som äro skyldiga i fråga om denna skatt, än riksdagen. Den kritik, som herr Lithander riktar mot den nuvarande finansministern och mot andra finansministrar, kunna de lugnt bära, ty de ha befunnit sig i gott sällskap — de ha haft en avsevärd majoritet i riksdagen bakom sig i detta fall.

Jag hemställer, herr talman, om bifall till utskottets hemställan.

Herr Lithander: Herr talman! Jag talade om, att de nämnda två åren i början på 20-talet var det icke regeringen, som framlade förslaget, utan det kom fram motionsvägen, men att sedan, trots att resultatet varit så dåligt, framställningar gjorts från regeringens sida. Det är detta jag tycker man skulle sluta med.

Det är överhuvud taget en mycket primitiv agitation, som pågår i denna fråga ute i bygderna och litet varstans förresten. Som ett exempel på hur man upplattar saken skall jag anföra ett utdrag ur en landsortstidning. Det heter där: »En rolig historia berättades om herr Lindmans manipulationer med tullen på äkta pärlor. Han ville nämligen ta bort den tullen, vilket han då han

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror. (Forts.)
 var statsminister föreslog i en — kungl. proposition. Härigenom skulle de medborgare, som köpa äkta pärlor, besparas en tullutgift av 60,000 kr. per år. Enkla flickor, som få nöja sig med billigare grannlåt och som förresten äro pärlor själva, var det alltså inte herr Lindmans avsikt att gynna, utan sådana damer, som kunna behöva någon lysande grannlåt för att verka fina och bli gifta och omgifva.» Jag kan också som ett belägg för hur skatten verkar, nämna ett par siffror. Vid en försändelse från utlandet gick lyxstämpelein till 60 kronor, medan tullen gick till 50 öre och packhuspengarna till 35 öre. Sådan är proportionen, och då förstår man hur saken ställer sig med hänsyn till turisttrafiken och hur det skulle verka, om förordningen tillämpades. Jag begärde förra året en uppgift från tullverket på hur ofta detta skedde och fick då en »P. M. till Tulldirektören i Stockholm i anledning av infordrad uppgift angående under åren 1919—1934 förekommande stämpelbeläggning av pärlor med flera lyxvaror, medförda av resande». Det säges där, att tullbehandlingsinspektionen icke i detalj kunnat granska förefintliga handlingar, men att inspektionen »genom förfrågning hos samtliga de tjänstemän, vilka under nämnda tid omhänderhaft bestyret med förtullning av ankommande resandes effekter funnit, att stämpelbeläggning av här förevarande slag ytterst sällan om ens någonsin förekommit». — Detta vad Stockholm beträffar. — För Göteborgs del heter det, att under samma tid »stämpelavgift för av resande införda pärlor eller andra lyxvaror icke vid något tillfälle härstädes erlagts». I Malmö har det skett två gånger, nämligen år 1924 för ett armbandsur av platina och 1929 för ett armbandsur av platina och en ring, försedd med liknande besättning. I Hälsingborg har »såvitt kunnat utronas, någon sådan avgift icke upptagits i nämnd trafik åren 1919—1934». Samma erfarenhet har man gjort på andra ställen också.

Jag tycker, att man skulle kunna se denna sak som den är och icke tro på barnsagor sådana som skildras i ortspressen i enlighet med det jag nyss läste upp. Jag ber i all vördsamhet herr finansministern: låt oss draga ett streck över de gångna åren och låt detta vara sista gången, som vi få en proposition om denna sak.

Chefen för finansdepartementet, herr statsrådet **Wigforss**: Herr talman! Jag skall icke förlänga debatten utan endast yttra ett par ord.

Herr Lithander, som är så människovänlig överhuvud taget, borde kanske behandla den nuvarande finansministern litet mera välvilligt, då han själv erinrar om att när Thorsson år 1923 lade fram förslag om denna skatt på nytt, det var på grund av att två tidigare riksdagar begärt att få den. Herr Lithander slutade sin historieskrivning vid det året. Jag vet icke, om det berodde på herr Lithanders ivriga ansträngningar, men det var en finansminister som hette Dahl, som lade fram en budget år 1930, däri han tog sig det orådet före att låta bli att komma till riksdagen och begära skatt på pärlor. Bevillningsutskottet följde också herr Lithanders uppfattning och gillade Kungl. Maj:ts inställning, men riksdagen beslöt det oaktat att återinföra skatten. Jag får säga, att under sådana förhållanden är det icke så egendomligt, om de följande finansministrarna tyckt, att det icke lönade sig att kämpa mot riksdagens mening, och det kan mycket väl hända, att den nyss nämnde finansministern tyckte, att herr Lithander varit en dålig rådgivare. Emellertid hindrar icke detta, att den ifrågavarande skatten är ytterligt tvivelaktig, något som alla erkänna.

Jag vill dock inlägga en gensaga mot att herr Lithander betraktar verksamheten i fråga som en affärsrörelse. Om jag gjorde det, skulle jag förresten icke tycka, att det vore så orimligt att ge ut 1,500 kronor för att få in 1,700

Ang. en särskild stämpelavgift för vissa lyxvaror. (Forts.)
kronor. Det är 200 kronors förtjänst och mer än 10 %. Herr Lithander kanske icke finner den förtjänsten så dålig. Men nu har beskattningen ingenting att göra med affärsrörelse, fastän herr Lithander ständigt och jämt förbländar dessa saker.

Skatten är emellertid så tvivelaktig, att jag är tacksam att bevillningsutskottet skrivit på det sätt det gjort. Jag skall försöka göra den begärda utredningen och komma till ett definitivt resultat. Om det skulle bli så, att förslag om denna skatt icke ånyo framlägges, hoppas jag, att riksdagen då verkligen följer de intentioner bevillningsutskottet nu givit uttryck åt.

Herr Lithander: Herr talman! Det är naturligtvis som herr finansministern säger, att om man ger ut 1,500 kronor och får in 1,700 kronor, kan den enstaka transaktionen såsom affär betraktad anses lysande. Men om man därmed hindrar andra affärsmän hela landet runt från att bedriva sin lojala näring och genom detta sakernas tillstånd premierar dem som icke skatta, så är det väl ingenting att rekommendera. Jag har här i min hand annonser, som tala sitt tydliga språk — jag skall icke trötta kammaren med att läsa upp dem — och det är ju ett känt faktum, att en dylik trafik pågår i stor utsträckning. Då är väl det hela en dålig affär. Om en beskattning är av den arten, är det hög tid att man går över till sundare linjer.

Jag ber, herr talman, att få vidhålla mitt yrkande.

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad, framställde herr förste vice talmannen propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels på avslag därå samt bifall i stället till den vid betänkandet fogade reservationen; och fattade kammaren beslut i enlighet med innehållet i den förra propositionen.

§ 13.

Härpå föredrogs och lades till handlingarna bankoutskottets memorial, nr 4, med överlämnande av redaktionskommitténs för utgivande av ett historiskt och statsvetenskapligt arbete om den svenska riksdagen berättelse över kommitténs verksamhet under år 1934.

§ 14.

Å föredragningslistan fanns härefter upptaget bankoutskottets utlåtande, nr 5, i anledning av väckta motioner om pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet, statskommissarien A. G. Thorstenson.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena, nr 163, inom första kammaren av herr *Johan Bernhard Johansson m. fl.* och den andra, nr 329, inom andra kammaren av herr *Anderson i Råstock m. fl.*, hade föreslagits, att statskommissarien A. G. Thorstenson måtte i egenskap av statsutskottets f. d. sekreterare tillerkännas en särskild pension med ett årligt belopp av 3,000 kronor.

Utskottet hemställde, att riksdagen i anledning av förevarande motioner måtte medgiva, att Thorstenson finge från och med den dag, då han tillträdde pension såsom statskommissarie, under sin återstående livstid uppbära — utöver denna pension — en pension från det under huvudtiteln riksdagen och dess verk m. m. uppförda förslagsanslaget till pensioner åt f. d. befattningshavare m. fl. till sådant belopp, att sammanlagda pensionsförmånen komme att uppgå till 8,004 kronor för år.

*Ang. pension
åt f. d. sekreteraren hos
statsutskottet
A. G. Thorstenson.*

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.
(Forts.)

Reservation hade emellertid avgivits av herrar *Torsten E. Ström, Berling, Lovén, K. A. Westman, Paulsen* och *Johansson* i Sollefteå.

Utskottets hemställan föredrogs. Därvid yttrade:

Herr **Lovén**: Herr talman! Såsom utskottet erinrat, har riksdagen hittills ställt sig principiellt avvisande mot framställningar, att särskild pension skulle beviljas statstjänstemän på grund av tjänstgöring hos riksdagen. Undantag från denna regel ha skett endast i några enstaka fall. Anledningen till dessa undantag har varit att söka antingen i att befattningshavaren varit i behov av understöd, således rena behovsprincipen, eller också i att befattningshavarens verksamhet varit av särskild exceptionell betydelse för riksdagens arbete, så att man ansett, att därför pension borde utgå. Det är det sistnämnda fallet, som utskottet anser föreligga beträffande förutvarande sekreteraren hos statsutskottet, statskommisarien Thorstenson.

Jag skall, herr talman, ej yttra mig om statskommisarien Thorstensons arbete inom statsutskottet. Jag vill endast säga det i detta avseende, att som alla veta, är ingen person oersättlig. Och, såvitt jag vet, fortgår statsutskottets arbete alltjämt och utskottet växer till och frodas i makt och visdom även med den nye sekreteraren. Riksdagen har emellertid hittills endast i ett enda fall beviljat pension åt statstjänstemän på den motivering, som sålunda nu anföres från utskottets sida. Det var år 1921, då riksdagen tillerkände dåvarande sekreteraren hos första kammaren, f. d. kanslirådet Adolf Wilhelm von Krusenstjerna en tilläggs pension. Hans tjänstgöringstid hos riksdagen uppgick emellertid till icke mindre än 47 år, därav 40 år såsom sekreterare hos kammaren (mot 30 år för Thorstenson, som nu åberopats). Beslutet om tilläggs pension åt von Krusenstjerna fattades efter omröstning, därvid kamrarna stannade vid det lägre av två föreslagna belopp. År 1913 beviljade riksdagen visserligen en pension åt vice häradshövdingen Johan Magnus Stuart, vilken tjänstgjort hos statsrevisionen under 38 år och hos statsutskottet under 40 år. Då Stuart emellertid icke var statstjänsteman, är detta pensionsfall icke jämförbart med det nu föreliggande.

I detta sammanhang vill jag åberopa, vad bankoutskottet sade år 1925 angående liknande motioner i båda kamrarna om beviljande av pension åt en kanslist i första kammaren, som innehade statstjänst. Den gången sade bankoutskottet enhälligt: »Att en även under längre tid innehavd anställning i riksdagens tjänst i och för sig skulle kunna anses berättiga till erhållande av särskild pensionsförmån bör under sådana förhållanden av principiella skäl icke ifrågakomma. Utskottet måste därför ställa sig i hög grad betänksamt mot varje förslag, som kan vara ägnat att medföra prejudicerande verkan i sådan riktning.» Det var ett enhälligt uttalande från utskottet den gången, som riksdagen gjorde till sitt, beträffande extra pension åt en statstjänsteman. Det säger sig självt, att varje nytt beslut om beviljande av tilläggs pension på grund av riksdagstjänstgöring måste i sådana här fall bliva prejudicerande. Alldeles särskilt gäller detta, då, såsom här föreslås, pension skall beviljas på den motiveringen, att densamma skall utgöra erkänsla för ett väl förrättat arbete på en mera betydelsefull befattning hos riksdagen. Med lika rätt som här kan göras gällande, att pensionering i sinom tid bör förekomma jämväl beträffande andra framskjutna tjänstemän t. ex. sekreterare hos andra utskott än statsutskottet. Man bör dessutom icke bortse ifrån, att det i här avsedda fall i allmänhet torde vara fråga om högre befattningshavare, vilka i likhet med Thorstenson äro tillförsäkrade en jämförelsevis hög statspension.

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.

(Forts.)

När riksdagen så strängt uppehållit principen att icke bevilja tilläggs-pensioner åt statstjänstemän i sådana fall, då vederbörande åtnjuter statspen-sion även till mycket blygsamma belopp, skulle det förefalla egendomligt att i detta fall fylla ut en statspension på något över 7,000 kronor med en extra pension för tjänstgöring inom riksdagen. Det förtjänar i detta sammanhang erinras om att riksdagen år 1932 avlog en motion om beredande av fyllnads-pension av 600 kronor åt vaktmästaren i första kammaren W. E. Willberg, vilken tjänstgjort under 35 år, med den motivering, att Willberg uppbar en statspension av 1,716 kronor. Det kan vara skäl att nämna det beloppet, som man ansåg tillräckligt för denne vaktmästare, och jämföra det med den pension av 7,000 kronor, som utgår till statskommissarien Thorstenson. Även om man kommer att säga, att jag bör begripa, att det är skillnad mellan en sekre-terare hos statsutskottet och en vaktmästare hos första kammaren, så är det dock så, att båda ha under 30 år eller 35 år fullgjort sina uppdrag till belå-tenhet och på ett tillfredsställande sätt. Åtskilliga andra exempel finnas, då riksdagen sagt blankt nej även i liknande pensionsfall. Så har varit fallet, då det gällt stenografer, kanslisters och korrekturläsare. Vi känna säkert alla till ett fall, då utskottet enhälligt avstyrkt ett liknande försök att få pension åt statstjänstemän. Särskilt under det senare decenniet har riksdagen strängt hållit på principen, att pensionsförhöjning icke bör medgivas i andra fall, än då verkligt behov av understöd föreligger. Det måste därför synas vara egen-domligt att nu från denna regel undantaga just en av riksdagens högst avlö-nade tjänstemän. Någon rättvisa kan inte ligga i ett sådant beslut, då andra, lägre avlönade tjänstemän, som under lika lång tid med goda vitsord fyllt sina arbetsuppgifter, förmenats förmånen av tilläggs-pension.

Jag ber därför, herr förste vice talman, att med stöd av vad jag anfört få yrka avslag på såväl motionen som utskottets föreliggande förslag.

Herr Leffler: Herr talman! Jag ber till en början att få vitsorda, att den principen följts i bankoutskottet, som herr Lovén gav uttryck åt, nämligen att man skall söka undvika att tillerkänna tjänstemän hos riksdagen, vilka erhålla pension såsom statstjänstemän, särskild pension för deras tjänstgöring inom riksdagen. Herr Lovén har nu också meddelat, att utskottet under föregående år haft frågor före, där utskottet sökt i största möjliga mån upprätthålla den-na princip. Men i den fråga, som nu är föremål för riksdagens prövning, gäller det icke att gå in för en ny princip. Herr Lovén har själv meddelat, att riksdagen i två föregående fall pensionerat tjänstemän i ungefär liknande ställ-ning som den nu ifrågavarande, och det har skett med den motiveringen, att de på ett sätt, som varit fullt tillfredsställande skött sina uppgifter. Den per-son det nu gäller har även inom statsutskottet utfört ett arbete, som varit syn-nerligen högt värderat och uppskattat. Och även kammaren uppskattar sä-kert betydelsen av, att man inom statsutskottet har en sådan tjänsteman till förfogande. Nu ha motionärerna begärt, att det skulle tillerkännas honom en tilläggs-pension av 3,000 kronor, men utskottet har ansett summan för hög och stannat vid en summa av ungefär 1,000 kronor. Då första kammaren för sin del biträtt utskottets förslag, och då jag anser, att en diskussion överhuvud taget bör vara så kortfattad som möjligt beträffande en fråga av denna öm-tåliga natur, skall jag, herr talman, begränsa mig till att med dessa ord yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Anderson i Råstock: Herr förste vice talman! Som kammarens leda-möter torde kunna erinra sig, är det mera sällan, som man finner mig som mo-

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.
(Forts.)

tionär i en fråga. Och eftersom det är ytterst sällan, kan det kanske vara på sin plats, att jag nämner något om, hur denna motion kommit till.

I statsutskottet ha vi en mångårig och god erfarenhet av, vad statsutskottets sekreterare har att uträtta. Och vi ha också beträffande den i fjol avgångne sekreteraren, herr Thorstenson, en mycket god erfarenhet om, vad han har uträttat och hur betydelsefullt hans arbete varit för utskottet. Då han på grund av ohälsa fick lov att lämna tjänsten, tyckte vi några stycken, att det var på sin plats, att vi på något sätt sökte få riksdagen att visa sin erkänsla för det mångåriga och utomordentligt förtjänstfulla arbete han nedlagt. Men jag tänkte, rädd — eller försiktig kanske — som jag är att motionera, att det vore bäst att söka pejla stämningen inom utskottet. Det gjorde, att jag för min del bad ordförandena och vice ordförandena i de olika avdelningarna att komma tillsammans, så att vi skulle få resonera om saken. Jag ville ej taga upp frågan i hela utskottet därför, att om vi gjort det och enhälligt kommit överens om saken, hade det kanske ställt sig så, att det blivit utskott mot utskott. Jag föredrog alltså för min del att taga den litet enklare formen att resonera med de ledande för de olika avdelningarna, och, herr Lovén, vi voro absolut eniga om att motionen skulle komma fram, eniga om dess avfattning och alltsammans.

Jag tycker, att det är ett egendomligt sätt, som reservanterna här vilja tillämpa, när det gäller att visa sin erkänsla till en riksdagens tjänsteman, låt vara sedan att han icke tjänstgjort direkt i första eller andra kammaren men i ett utskott, där det vilar en alldeles särskilt stor arbetsbörda på vederbörande kanslichef. När herr Lovén vill göra sådana jämförelser — och jag höll på att säga, nedlåter sig till att göra sådana jämförelser här i sitt anförande — som då han åberopar bankoutskottets utlåtande nr 6 och säger, att där har utskottet intagit en annan ställning, så vill jag säga: Är det icke att driva sin bevisföring för långt? Ty på första sidan i utlåtandet nr 6, som är betecknad som sidan 7 i detta lilla häfte, finner jag, att bland motiveringarna för, att det skulle beviljas en tilläggs pension åt vederbörande av 900 kronor, är det ingalunda åberopat en långvarig och förtjänstfullt utförd tjänstgöring. Man har i stället åberopat följande — jag skall läsa upp det, för att ingen skall bli vilseledd — i motionen hemställes om en pension å 900 kronor åt vederbörande »såsom gottgörelse för det ekonomiska avbräck, han lidit genom att icke erhålla förnyad anställning hos riksdagen år 1934».

Mina damer och herrar! Det är väl litet skillnad på motiv, å ena sidan, när man vill ge en liten erkänsla åt en person, som under 30 år icke bara i statsutskottet utan även i statsrevisionen fullgjort mycket provande sysslor, och å andra sidan, när det är fråga om att lämna ersättning i ett fall, där vederbörande ej fått förnyad anställning i riksdagen. Jag kan ej se, att exempel på något sätt sammanfaller med här föreliggande fall.

Herr förste vice talman! När jag hört, att första kammaren icke bifallit motionen utan utskottets hemställan, skall jag icke yrka bifall till motionen utan till utskottets hemställan.

Herr Paulsen: Herr förste vice talman! Det är ej att förundra sig över, att ordföranden i statsutskottet talar så varmt för beviljande av pension åt den avgångne sekreteraren. Det är ju alltid så, att ordförande och sekreterare i utskott ha mycket med varandra att göra, och det är klart, när en sekreterare avgår, vill ordföranden gärna visa honom sin erkänsla.

Men när statsutskottets ordförande här talar om den oerhörda arbetsbörda, som vilar på kanslichefen i statsutskottet, så undrar jag, om ej liknande stor

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.
(Forts.)

arbetsbörda även åvilas kanslicheferna i andra utskott. När statsutskottet är ett större utskott, som arbetar på flera avdelningar, lärer det väl också vara så, att dess kanslichef har betydligt mera hjälp i sitt arbete än kanslichefer i andra utskott. Jag tror, att vi i andra utskott ha precis samma anledning att en gång i tiden begära pension åt deras sekreterare som beträffande statsutskottet. Det är icke något nödläge, när en person har omkring 7,000 kronor i statspension. När därtill kommer, att därpå utgår dyrtidstillägg, föreligger ej för honom sådant läge, att det är av behovet påkallat att bevilja honom tilläggspension. Jag tror, att vi skola vara en smula måttfulla, när vi söka att hjälpa människor att leva drägligt. Om alla människor hade det så pass bra som denne sekreterare, hade man all anledning att vara nöjd.

Jag ber, herr förste vice talman, att få yrka bifall till herr Lovéns yrkande.

Herr Lovén: Herr förste vice talman! Till bankoutskottets ärade vice ordförande, herr Leffler, som trots att jag så tydligt påvisade, att de två fall jag åberopat icke äro analoga, ändå drog det andra, som enligt hans mening skulle vara analogt, nämligen fallet Stuart, vill jag säga, att denne ej var stats-tjänsteman. Det fallet ligger alltså utom det förhållande, varom här är fråga. Dessutom vill jag erinra herr vice ordföranden i bankoutskottet om, att det utlåtande från år 1925, som jag uppläste, var undertecknat av, bland andra, herr Leffler.

När sedan herr Leffler, och även herr Anderson i Råstock, drog fram voringen i första kammaren och denna kammares beslut, vill jag säga, att enligt vad som berättats för mig, voterade man första gången med den elektriska apparaten och kom till 46 röster för pension och 42 röster mot pension. Det stämde ej med antalet närvarande, och man måste göra om voringen. Man röstade då efter det gamla röstningsättet. Men enligt vad man sagt mig, klämtade man ej för att tillkalla ledamöterna, som till en del voro borta för att intaga lunch, och så kom man till annat resultat. Enligt min mening bör därför andra kammaren, oberoende av det resultat, vartill första kammaren kommit, intaga sin ståndpunkt, så får man se, hur det ställer sig vid gemensam voring. Jag menar, att när resultatet i första kammaren kommit till på detta sätt, får man ej rätta sig därefter.

Till herr Anderson i Råstock vill jag säga, att jag mycket väl förstår, att statsutskottets ordförande och vice ordförande varit eniga med ordförandena på de olika avdelningarna. Att icke hela det mäktiga statsutskottet kommit och motionerat, är ju klart. Det hade närmast varit som en befallning att ansluta sig till förslaget. Men en del av oss hade nog ändå opponerat oss emot att på detta sätt bevilja en tilläggspension.

Här säger herr Anderson i Råstock, att det är rimligt, att man visar sin erkänsla till en högt förtjänt sekreterare i statsutskottet. Ja, det skall man göra, men inte på det sättet. Statskommissarien Thorstenson har vid sidan av sin befattning såsom sekreterare i statsutskottet haft en högt avlönad stats-tjänst, och han har icke blivit lovad att såsom erkänsla eller påbröd få någon extra pension från statsverket. När herr Anderson i Råstock läste upp vad som skrives i en motion av annan motionär, skall jag icke taga den motionen i försvar; men bankoutskottet skall icke lida för att en motion är illa skriven. Man kan emellertid ha större anspråk på ordföranden i statsutskottet än på alla andra motionärer, ty annars mister han något av sin prestige, om man inte skall kunna bygga på det. Herr Halléns motion behandlades hastigt, medan vi verkligen offrade en stund på den motion, som väckts från statsutskottshåll.

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.
(Forts.)

Jag vill till sist betona det rent principiellt oriktiga i att riksdagen beviljar pensioner för bitjänster och extra arbete.

Jag vidhåller mitt yrkande.

Herr **Westman**: Herr talman! Jag hade icke tänkt yttra mig i denna debatt, då jag tycker det är obehagligt att i en pensionsfråga vara med om att betygsätta herr Thorstenson som sekreterare i statsutskottet. Jag hoppas och tror, att han är värd det stora beröm, han erhållit av statsutskottets ordförande. Men då här talats om den oerhörda arbetsbörda, som statsutskottets sekreterare har, måste jag säga, att jag tror inte, att arbetsbördan kan vara så oerhörd, då sekreteraren har ett väldigt kansli till hjälp med en tjänsteman på varje finger. Enligt fjolårets katalog hade han kamrerare, registrator, notarier och kanslistar av flera grader under sig. Men det är dock inte det för mig avgörande skälet.

Jag måste säga — då jag hörde herr Anderson i Råstock betona, att han inte brukar motionera så ofta — att när jag läste motionen, förvånade det mig att finna herr Andersons i Råstock namn under motionen. Ty här är det tydligen meningen att införa ett sådant pensionssystem, att en tjänsteman skall få dubbelpension, ehuru han har full pension på en statstjänst, som han under flera månader av året icke kunnat sköta under de trettio år, då han innehaft denna befattning hos riksdagen. När han tjänstgjort i statsutskottet, har han ju icke helt kunnat innehava annan tjänst. Sålunda, under flera månader av året har han icke tjänstgjort i statskontoret. Sedan antar jag, att han icke blivit berövad sin semester under sex veckor, utan han har säkerligen tagit ut sin semester, då han kunnat vila ut efter det »förfärliga» arbetet i statsutskottet. Han har väl fått lön för den tjänst, som han under flera månader varje år icke skött i statskontoret, och därtill full pension med 7,000 kronor, men dessutom vill herr Anderson i Råstock giva honom en tilläggs pension å 3,000 kronor, så att han skulle få tillsammans 10,000 kronor om året. Jag tycker verkligen, att det är egendomligt i dessa tider, då man bör se till, att de människor, som äro i nöd, bli hjälpta. Alldeles särskilt då denne man haft betydande årsinkomster tidigare, borde han, helst som han är ungar, ha kunnat lägga av något med tanke på ålderdomen.

Jag vädjar till kammaren att inte slå in på denna väg, att inte biträda utskottets förslag som innebär, att massor av statstjänare skulle bli missnöjda och att riksdagen skulle få många framställningar i samma riktning.

Jag ber, herr talman, att få yrka avslag på utskottets hemställan och bifall till det av herr Lovén framställda yrkandet.

Herr **Anderson** i Råstock: Herr talman! Jag skall icke giva mig in på någon längre replik till vare sig herr Paulsen eller herr Lovén eller herr Westman om den arbetsbörda, som åvilar chefen för kansliet i statsutskottet. Men jag vill bara säga, att de olika avdelningarnas ordförande och vice ordförande — jag har inte varit ordförande i statsutskottet så länge, men jag har dock haft tillfälle att följa arbetet där — känna händelsevis den saken något bättre än vad enskilda ledamöter i bankoutskottet göra och att, om också statsutskottets sekreterare har ett stort kansli till sitt förfogande, så ställer det ändå mycket stora anspråk på en man att svara för att *det hela* går ihop. Det vill jag stryka under.

Herr Lovén talade något om att motionen är illa skriven, om jag hörde rätt. Det må vara, att den inte passar herr Lovén, men den passar oss sju stycken, som skrivit under den, och det må räcka. De exempel vi åberopat äro icke av

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.

(Forts.)

farlig natur. Jag säger, att kan det visas upp ett liknande fall med trettio års tjänstgöring i det utskott, som — vilket icke av någon kan bestridas — dock är riksdagens största och mest arbetstyngda utskott, och dessutom många års tjänstgöring hos statsrevisionen, så skall jag inte bråka om det. Men se vi oss om i de övriga utskotten, skola vi finna, att en sådan långvarig enhetlig position möta vi icke från något annat utskott. Så ligger saken i verkligheten till.

Att herr Lovén nu är principryttare är bra för kammaren att komma ihåg i fortsättningen, men det är icke alltid, som han är så principiell, utan ibland brukar han göra, som det passar sig.

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till utskottets hemställan.

Herr Lovén: Jag ber att få säga herr Anderson i Råstock, att om vi slå in på den vägen att avslå en framställning om pension åt en vaktmästare med trettiofem års tjänstgöring men bifalla en framställning om pension åt en utskottssekreterare med trettio års tjänstgöring, då äro vi inne på avvägar. Om man skall hoppa från vaktmästaren till sekreteraren, blir det en svår sak för riksdagen att avgöra, hur det arbetet skall värdesättas, så att det kan beviljas pension för bisysslor.

Sedan vill jag säga herr Anderson i Råstock, att min principiella ställning i denna fråga har ingenting att göra med när det gäller att bevilja en pension på 200 eller 300 kronor till en gammal gubbe eller gumma. Det är något helt annat än att bevilja en tilläggs pension till en person, som redan har 7,000 kronor i pension.

Herr Paulsen: Jag vill bara fråga herr Anderson i Råstock, när han talar om att sekreteraren i statsutskottet tjänstgjort många år och att inga andra finnas, som kunna visa upp så lång tjänstgöring, om det inte tyder på att arbetsbördan icke varit så stor, då han kunnat hålla på så många år.

Herr Anderson i Råstock: Jag har icke sagt, herr Paulsen, att statskommisarien Thorstenson tjänstgjort såsom sekreterare i trettio år utan endast att han har tjänstgjort i statsutskottet i trettio år. Jag var med då förre sekreteraren Stuart fick pension, så jag känner händelseförloppet ganska bra.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Herr förste vice talmannen gav propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på avslag å såväl berörda hemställan som de i ämnet väckta motionerna; och fann herr förste vice talmannen den förra propositionen vara med övertvägande ja besvarad. Votering begärdes likväl av herr Lovén, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren bifaller bankoutskottets hemställan i utskottets förevarande utlåtande nr 5, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren avslagit såväl utskottets berörda hemställan som de i ämnet väckta motionerna.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser och voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst, företogs omröstning med tillämpning

Ang. pension åt f. d. sekreteraren hos statsutskottet A. G. Thorstenson.
(Forts.)

av upprensingsförfarandet; och befanns därvid flertalet hava röstat för nejpropositionen, vadan kammaren avslagit såväl utskottets hemställan som de i ämnet väckta motionerna.

§ 15.

Föredrogs vart för sig bankoutskottets utlåtanden:

nr 6, i anledning av väckt motion om pension åt f. d. sekreteraren i riksdagens kansli, revisorn C. G. Beskow;

nr 7, i anledning av väckt motion om gratifikation åt vaktmästaren hos första kammaren J. E. Lundvalls änka;

nr 8, i anledning av styrelsens för riksdagsbiblioteket framställning om anslag för tryckning och bindning av tillägg till bibliotekets katalog 1927;

nr 9, angående vissa frågor rörande högtidlighållandet av riksdagens 500-årsjubileum;

nr 10, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av gällande stadganden om solidariska bankbolag; och

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 16.

*Ang. viss
ändring i
strafflagens
föreskrifter
om måls-
äganderätt.*

Vidare föredrogs första lagutskottets utlåtande, nr 10, i anledning av väckt motion angående viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt; och anförde därvid

Herr Ossbahr: Det är naturligtvis med tillfredsställelse och tacksamhet, som jag tagit del av utskottets ganska ingående och i stort sett välvilliga behandling av min motion. Utskottets eget yttrande och motivering innebära ju också i stort sett en tillstyrkan och ett godtagande av de av mig i motionen framförda synpunkterna, även om utskottet icke i klämman ansett sig kunna hemställa om en skrivelse till Kungl. Maj:t. Utskottet har i stället nöjt sig med det uttalandet, att utskottet räknar med att det av mig angivna spörsmålet kommer att upptagas till behandling i sammanhang med den stora processreformen. Det är alldeles naturligt, att ett sådant uttalande från första lagutskottet i realiteten innebär detsamma som en direkt hemställan till processlagberedningen i en skrivelse. På den punkten torde sålunda ingenting vara att erinra, men utskottets uttalande innebär tillika, att frågan icke kommer till avgörande förr än i samband med processreformen, en gång i en måhända avlägsen framtid. Jag är för min del icke övertygad om nödvändigheten av ett dylikt dröjsmål. De frågor, som i den av mig väckta motionen beröras, ha dock i själva verket icke så mycket att skaffa med processens grundprinciper utan böra kunna avgöras utan avvaktan å den stora processreformen. Vi veta icke mycket om tidpunkten för denna reform, och under de senaste åren ha också vid upprepade tillfällen frågor upptagits till avgörande inom processrättsens område, fastän de varit av ännu mera genomgripande natur än det av mig berörda spörsmålet, utan att man ansett sig böra avvakta processreformen.

Jag är för min del icke övertygad om nödvändigheten eller önskvärdheten av detta måhända ganska långa dröjsmål, allra helst som utskottet medger, att nuvarande praxis på området icke kan vara tillfredsställande. Detta gäller naturligtvis särskilt ett av de av mig angivna fallen, nämligen då

Ang. viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt. (Forts.)
någon blir dödad genom brott, och detta erkännes också av utskottet i dess motivering. Det må vara alldeles riktigt, att åklagaren i de allra flesta fall, då så är erforderligt, kommer att föra ansvarstalan, men ganska lätt och vid icke så få tillfällen torde den situationen uppkomma, att åklagaren icke anser sig böra föra ansvarstalan, ehuru en enskild person har ett starkt berättigat anspråk på att få frågan dragen under domstols prövning. Jag tänker icke minst på de ganska vanliga fall, då ett barn blivit dödat av bil eller motorcykel. Där kan situationen vara svårbedömlig, och det är icke tillfredsställande, att icke barnets far skall äga möjlighet att draga saken under domstols prövning, utan att avgörandet av frågan om åtal skall ske eller icke skall ligga i åklagarens hand.

Jag kan icke med hänsyn till dessa fall finna, att utskottets uppfattning är riktig, då utskottet förmenar, att frågan icke torde ha någon större praktisk betydelse. Jag är övertygad om att en dylik situation mycket ofta i realiteten inträffar. Redan 1930 års prejudikat visar, att frågan är aktualiserad. Låt oss icke förglömma, att detta prejudikat även lett till den konsekvensen, att i många fall, då en enskild person vill föra ansvarstalan, när åklagaren underlåter föra dylik, han blir förhindrad därtill just genom detta prejudikat. Detta medför, att vi icke kunna få någon verklig uppfattning om det aktuella i detta spörsmål. Det är icke tillfredsställande, att det i dessa fall helt skall överlämnas för åklagarens händer att föra ansvarstalan, utan det borde också medgivas för enskild person att därvidlag väcka dylik talan.

Det som framför allt verkar orimligt är den av mig i motionen påvisade situationen, att en far får föra ansvarstalan, om hans barn blivit allvarligt skadat, men att han är ur stånd därtill, om barnet blivit dödat. Detta måste vara ganska otillfredsställande, även om man — såsom utskottet framhållit — får gå ut ifrån, att åklagaren i de flesta fall för ansvarstalan. Utskottet har också självt erkänt detta och jämväl framhållit det mindre tillfredsställande däri, »att i sådana fall, då ett ingripande av enskild person likväl kan vara berättigat, de anhörigas behörighet därtill skall vara beroende av frågan om de genom dödsfallet gått miste om dem lagligen tillkommande underhåll eller ej».

Även i andra av utskottet berörda fall föreligger en lika otillfredsställande situation, nämligen, då en person, mot vilken brott blivit begånget, dött, utan att brottet varit orsaken till döden. Med hänsyn till nu gällande regler för processen kan då lätt den situationen uppkomma, att ett dylikt brott icke blir beivrat. Detta gäller, då endast målsäganden kan föra ansvarstalan, men även då ansvarstalan av åklagaren får föras endast efter angivelse av målsäganden samt denne avlider, innan han hunnit göra angivelse till åklagaren. Om målsäganden i det ena fallet icke erhållit dom och i det andra icke angivit brottet till åtal innan han avlider, kan sålunda ansvarstalan icke fullföljas eller föras. Genom denna situation blir den skyldige premierad på ett otillbörligt sätt: han undgår dom eller åtal, om målsägaren avlider, och detta kan icke vara tillfredsställande.

Utskottet har också i sitt utlåtande framhållit, »att det icke saknas skäl som tala för införande av succession i rätten att åtala eller ange brott till åtal». Det hade då varit ganska rimligt, om utskottet fullföljt den tankegången i sin kläm och hemställt om en skrivelse till Kungl. Maj:t. Jag medger villigt, att en oinskränkt sådan rätt till succession icke borde få genomföras, såsom också utskottet framhållit, men jag understryker, att jag i min motion icke begärt någon omedelbar lagstiftning utan endast en utredning, så att man kan beakta de olika synpunkter, som kunna läggas på denna fråga.

I modern utländsk lagstiftning har man genomfört en dylik succession, och

Ang. viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt. (Forts.)
 man har också förstått att kunna undanröja de olägenheter, som av en oin-
 skränknt rätt till succession lätt skulle kunna bli följden. Utskottet har för
 övrigt självt i sin motivering i viss mån visat vägen genom en hänvisning till
 exempelvis finsk, dansk och norsk lagstiftning.

Såsom jag tidigare anført, kan jag icke finna, att denna fråga är så utan
 sin praktiska betydelse, som utskottet vill göra gällande. Under alla förhål-
 landen måste jag säga, att rådande praxis utgör en ganska allvarlig skönhets-
 fläck i vår nuvarande lagstiftning, och man behöver blott göra två sådana jäm-
 förelser, som jag gjort i motionen, för att komma till en dylik uppfattning.
 Jag har nämligen där särskilt nämnt två fall. Det ena gäller, att »därest en
 person söker beröva en underårig livet den underåriges fader i egenskap av
 målsman må föra talan om ansvar för mordförsök, därest försöket misslyckats,
 men att fadern icke må föra ansvarstalan för mord, därest den underåriga
 avlider». Det andra fallet är, att en man väl får föra ansvarstalan mot den,
 som dödat hans hund, men icke mot den, som dödat hans barn. Detta är en-
 ligt min uppfattning tillräckligt för att man skulle vilja ganska skyndsamt
 genomföra en lagändring på detta område och icke skjuta frågan så långt i
 framtiden, som nu bliver fallet, därest den skall sammankopplas med process-
 reformen.

Det torde icke, herr talman, kunna av mig direkt begäras, att jag skall yrka
 bifall till utskottets hemställan, men jag skall i alla fall icke under förhanden-
 varande förhållanden, såsom det visst brukar heta, då man icke kan få igenom
 sina önskemål, komma med något yrkande överhuvud taget. Jag avstår allt-
 så från att göra något yrkande, men jag gör det i den förhoppningen, att
 denna fråga åtminstone en gång i framtiden skall få en tillfredsställande lös-
 ning.

Herr talmannen återtog nu ledningen av förhandlingarna.

Herr Månsson: Herr talman! Denna fråga tillhör de ärenden, som näppe-
 ligen kunna behandlas ordentligt med riksdagens nuvarande arbetssätt. För
 att en sådan motion som denna skulle kunna behandlas på det sätt, som den
 är värd, måste man antingen ha ett system med bordläggningsmotioner, d. v. s.
 motioner som väcktes vid den ena riksdagen för att företagas till avgörande
 först vid nästkommande riksdag, eller också borde det finnas möjlighet att
 väcka motioner redan före riksdagens öppnande, exempelvis på sensommaren
 eller hösten, så att man finge tillfälle att studera dem och dithörande frågor
 redan före riksdagen.

Ehuru jag sympatiserar med motionären i denna fråga, enär jag anser mo-
 tionen innebära i varje fall ett försök att återvända till den ansvars känsla,
 som präglade vår lagstiftning i äldre tider, är det för närvarande faktiskt
 omöjligt att taga upp denna fråga till detaljbehandling. Det är väl ytterst
 få av kammarens ledamöter, som, om de icke äro praktiska jurister, kunna gå
 in i debatt om denna sak. Jag tror, att jag har läst ganska mycket rätts-
 historia i mina dagar, men trots detta kan jag icke här ge mig in i någon
 debatt.

Jag ber alltså att få uttrycka min sympati för motionen, ehuru jag lika litet
 som motionären kan komma med något yrkande.

Herr Lindqvist: Herr talman! Såsom herr Månsson säger, är detta en
 rent juridisk fråga, som det därför är mycket svårt för oss lekmän att i sin
 helhet kunna behärska. När man hörde motionären tala, föreföll det, som om
 det vore synnerlig brådska å färde med en lagändring. Men det är ju så,

Ang. viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt. (Forts.)
vilket jag vill bringa i kammarens åtanke, att den lag, i vilken motionären nu vill ha en ändring, är så gammal som från 1864. Därmed är icke naturligtvis sagt, att lagen är bra, och att den passar för vår tid, samt att icke en viss ändring skulle behöva göras. Motionären har här tagit upp blott en liten detalj i ett helt stort komplex av lagfrågor, och vi äro här inne på ett område, där, såvitt jag kunnat följa med, icke ens en jurist har klart för sig, var en bestämmelse sådan som den ifrågavarande egentligen hör hemma, om den hör till processrätten eller straffrätten. Det förefaller mig därför, som om man skulle behöva titta litet på de ändringar, som kunna behövas både på straffrättens och processrättens område.

När man suttit i utskottet och hört den utförliga föredragningen av detta ärende och funnit det vara så vittomfattande, måste man säga, att motionen är ganska enkel, och att motionären kommit med en mycket liten motivering för sitt yrkande. Nu har motionären fyllt ut sin motion med en juridisk avhandling av en professor, men även när man tar del av densamma, kommer man icke in i själva frågan och får det grepp på den, som man bör ha. Det låter nog så bestickande, när motionären börjar sin motion med och även framhållit i debatten att om en man får sin hund dödad, äger han rätt att väcka åtal, men gäller det ens egen son, äger man icke rätt därtill. Det föreligger dock en stor skillnad, och det har naturligtvis icke motionären bortsett ifrån, att när det gäller skadestånd för dödande av ens hund, hör det icke under allmänt åtal, vilket däremot är fallet beträffande dödandet av ens son.

Nu har intet yrkande blivit framställt, och därför kan jag fatta mig mycket kort. Jag vill dock säga till motionären, att frågan vinner mest på om det blir så, som utskottet för sin del uttalat, att processlagsberedningen icke kan uraktlåta att taga upp denna fråga till prövning. Det vore bättre, ifall det skall bli en lagändring, om man finge denna fråga behandlad i samband med den stora processreformen än om man skulle taga upp blott denna lilla detalj.

Jag tillåter mig, herr talman, att med dessa ord yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Ossbahr: Jag vill gentemot herr Lindqvist blott framhålla, att det icke kan åligga mig såsom motionär att i min motion prestera en fullständig utredning. Jag har därför också i min motion hemställt om en skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran, att Kungl. Maj:t måtte verkställa den utredning, som kan vara erforderlig i denna sak. Någon större svårighet att lösa denna fråga redan nu torde icke förefinnas, och någon nödvändighet att sammankoppla den med processreformen föreligger enligt min uppfattning icke heller. Jag skall emellertid icke komma med något yrkande.

Herr Lundstedt: Herr talman! Jag vill, eftersom intet yrkande framställt, endast helt kort instämma i det sista uttalandet av herr Ossbahr. Enligt min mening är förevarande fråga en detalj, som mycket väl kan fullt tillfredsställande behandlas isolerad, utan att varda ingripen i ett större sammanhang.

Herr Lindqvist: Herr talman! Icke vill jag bestrida, att denna detalj kan behandlas särskilt för sig, men vart skulle det leda, om man skulle komma med en detalj då och en detalj då? Huru skulle det gå med enhetligheten i lagstiftningen? Här kommer den ena motionären efter den andra med mycket kortfattade motioner, och det blir sedan en riksdagsskrivelse, och en utredning sättes i gång, som kostar mycket pengar; och sedan skola tidningarna

Ang. viss ändring i strafflagens föreskrifter om målsäganderätt. (Forts.) komma och skälla för att det kostar så mycket pengar. Jag tycker verkligen, att man skulle kunna begära motioner med något fylligare motivering än den av herr Ossbahr väckta för att föranleda en riksdagskrivelse.

Vidare yttrades ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 17.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 106, angående bidrag av statsmedel till gäldande av förra kamreraren vid Ruda—Finsjö—Oskarshamns och Ruda—Ålghults järnvägsaktiebolag Maria Wijkströms avgifter till enskilda järnvägarnas pensionskassa.

Denna proposition bordlades.

§ 18.

Ang. ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen.

Härefter förelåg till avgörande första lagutskottets utlåtande, nr 11, i anledning av väckt motion om ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 83, vilken behandlats av första lagutskottet, hade herr *Lindberg* i Stockholm *m. fl.* föreslagit, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av 57 § sjömanslagen att entreprenörssystemet beträffande besättningens kosthåll helt slopades och att rederierna därefter bleve skyldiga själva svara för kosthållet till besättningarna.

Utskottet hemställde, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa utredning av förevarande fråga i vissa, av utskottet i utlåtandet angivna hänseenden samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Vid utlåtandet var fogad reservation av herrar *Öhman*, *Velander*, *Wijkström*, *von Mühlenfels*, *Nilsson* i Antnäs och *Hillgård*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Efter föredragning av utskottets hemställan yttrade:

Herr Lithander: Herr talman! Med hänvisning till den reservation, som är undertecknad av herrar *Öhman*, *Velander*, *Wijkström*, *von Mühlenfels*, *Nilsson* i Antnäs och *Hillgård*, skall jag be att få yrka bifall till denna reservation.

Herr Lindqvist: Herr talman! Som herr Lithander fattat sig mycket kort, skall jag inskränka mig till att, med hänvisning till utskottets motivering, yrka bifall till utskottets hemställan.

Fröken Wellin: Herr talman! Jag skall blott be att få anföra ett exempel, som något talar till entreprenadsystemets förmån, då det såväl i motionen som i utlåtandet framförts en del kritik mot detsamma.

För ett par år sedan förekommo, såsom kammarens ledamöter kanske erinra sig, upprepade förgiftningsfall ute vid statens järnvägars s. k. stora kontor vid Tomtebodas. Kontoret hade en av statens järnvägar anordnad lunchservering för personalen, och utredningen visade, att förgiftningsfallen berott på en felaktig skötsel av denna lunchservering. För att råda bot därpå infördes vid det stora kontoret enligt uppgift i pressen — jag har det nämligen därifrån —

Ang. ändrad lydelse av 57 § sjömanslagen. (Forts.)

ett entreprenadsystem i stället för att statens järnvägar stodo för denna servering. Sedan ha, såvitt jag kunnat iakttaga, icke förekommit några fall av matförgiftning. Jag har velat säga detta för att, så att säga, ställa kyrkan mitt i byn, därför att, enligt vad jag kunnat finna, här förekommit en alltför överdriven och ensidigt betonad kritik mot entreprenadsystemet.

Vad sedan angår personalens rättsliga ställning vid sjukdom, vid sjöskador och dylikt, vill jag givetvis säga, att det naturligtvis kan vara önskvärt, att den personal, som är anställd hos en entreprenör, också blir ersatt för den skada, som den kan lida, vare sig det är sjukdom eller sjöolycka. I det fallet har jag i princip ingen invändning att göra mot vad som här blivit sagt.

Jag har endast velat framhålla detta och ber att få ansluta mig till det yrkande, som framställdes av herr Lithander, nämligen om bifall till reservationen.

Sedan överläggningen härmed förklarats avslutad, framställde herr talmannen propositioner dels på bifall till utskottets hemställan, dels ock på bifall till den vid utlåtandet fogade reservationen; och blev utskottets hemställan av kammaren bifallen.

§ 19.

Härpå föredrogos vart efter annat:

första lagutskottets utlåtande, nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa bestämmelser om häradssting m. m.; samt

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bidrag till jorddelningsförrättningar m. m.; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående användning av margarinaccismedel för utdelning av livsmedel till hjälpbehövande.

Kammaren biföll vad utskotten i nämnda utlåtanden hemställt.

§ 20.

Därnäst i ordningen var å föredragningslistan uppfört jordbruksutskottets utlåtande, nr 15, i anledning av väckta motioner om ändrade bestämmelser beträffande understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket.

Ang. understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 103 av herrar *N. J. Martin Svensson* och *Per J. Gustafsson* samt II: 171 av herr *Svensson* i Grönvik *m. fl.*, hade föreslagits att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning, under samverkan med hushållningssällskapens ombuds förvaltningsutskott, rörande sådana anordningar beträffande understöd till förbättringsarbeten i jordbruket,

1) att verksamheten bleve mera planmässig och överskådlig, vilket kunde åstadkommas bland annat genom att bidragen sammanfördes till ett mindre antal anslagsrubriker och förmedlingen överlämnades till så få organ som möjligt, lämpligen vederbörande hushållningssällskap;

2) att bestämmelserna angående understöd till skilda slag av förbättringsarbeten bleve så lika som möjligt med avseende på bidragens och lånens storlek i förhållande till kostnaderna och behoven, bidragstagarnas motprestationer, lånens återbetalning och förräntning m. m.;

Ang. understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (Forts.)

3) att åt de förmedlande organen lämnades större frihet att disponera anslags- och lånemedlen till sådana företag, som befunnas mest behövliga inom skilda orter;

4) att understödsverksamheten i största möjliga utsträckning kombinerades med upplysning och rådgivning;

5) att därvid den form av understöd, som de s. k. premielånen representerade, särskilt beaktades;

6) att tillräckliga förvaltningsbidrag ställdes till förfogande för verksamheten; samt

7) att kontrollen över denna verksamhet förenklades, så att förmedlarna icke betungades med onödigt detaljerad rapportföring.

Utskottet hemställde, att riksdagen i anledning av förevarande motioner måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa skyndsamt utredning för att åstadkomma största möjliga planmässighet och överskådlighet beträffande statens understödsverksamhet till förbättringsarbeten inom jordbruket samt vidtaga i anledning av utredningen betingade åtgärder.

Reservation hade emellertid avgivits av herrar *Johansson* i Uppmälby, *Carl E. Eriksson*, *Granath*, *Dalberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Ericsson* i Sörsjön, vilka ansett, att utskottet bort hemställa, att förevarande motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Efter föredragning av utskottets hemställan anförde:

Herr **Johansson** i Uppmälby: Herr talman! Jag har på denna punkt fogat en reservation. Det är ingenting i sak, som skiljer min uppfattning från utskottets.

Vad angår den fråga om en utredning rörande punkt 1, som här ifrågasättes, har denna uppkommit däriigenom att hushållningssällskapens ombud själva gjorde en framställning till Kungl. Maj:t som av Kungl. Maj:t remitterades till lantbruksstyrelsen, varefter lantbruksstyrelsen avgivit yttrande och Kungl. Maj:t sedan genom beslut den 21 december 1934 funnit framställningen icke kunna föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Nu har denna fråga tagits upp motionsvägen, och man har begärt, att riksdagen skall skriva i ämnet. Jag sade, att principiellt är det ingen meningskiljaktighet. Lantbruksstyrelsen har svarat, i vad det gäller den första punkten, att en utredning är nödvändig, och därest en sådan icke i annan ordning kommer till stånd, torde den komma att företagas av lantbruksstyrelsen. Under sådana förhållanden har jag ansett det onödigt att i denna del skriva till Kungl. Maj:t och begära en utredning.

Vidare vill jag säga, när det gäller de övriga punkter, som beröras i motionen, att både utskottet och lantbruksstyrelsen äro eniga. Jag förstår mycket väl, att man från hushållningssällskapens ombuds håll anser, att behandlingen av alla frågor om anslag, som utgå i en eller annan form till jordbruket, skall centraliseras till hushållningssällskapen. Därvidlag ha utskottet och lantbruksstyrelsen sagt, att det går icke i vissa fall, exempelvis när det gäller nyodlingar och vägförbättringar och dylikt, som förekommer i samband med skifte. Då måste naturligtvis handläggningen ligga kvar hos lantmäteristyrelsen, som har den tekniska sakkunskap, som fordras för dylika frågor. Samma är förhållandet med skogsavdikningar och skogsförädlingar — det är också jordförbättringsfrågor — ty de måste väl också handläggas av lantbruksstyrelsen, så att man icke skall behöva anställa sakkunnig personal även hos hus-

Ang. understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (Forts.)

hållningssällskapen; men det kan väl icke vara meningen. Jag anser som sagt, att man icke bör skriva till Kungl. Maj:t, när lantbruksstyrelsen redan förklarat sig komma att taga denna fråga under övertägande. Det klagas så ofta över det kommittéväsande, som vi ha i vårt land, och över de dryga kostnader, som det för med sig. Jag anser att man skall vara försiktig. Att i vissa fall givetvis en utredning av sakkunniga måste komma till stånd, det kan man icke komma ifrån, men man bör begränsa detta till det minsta möjliga.

Jag frågade majoriteten i utskottet, huru den tänkt sig en sådan utredning, och fick den upplysningen, som också återfinnes i betänkandet, att man behöver icke göra någon vidlyftig utredning, att Kungl. Maj:t kan uppdraga åt lantbruksstyrelsen att göra utredningen eller låta göra den inom departementet, och man behöver icke någon sakkunnig kommission för detta. Men det fanns också andra uppfattningar. Man sade, att det behövde vara annat folk än lantbruksstyrelsens. Det skulle vara kunnigt folk. Jag vet icke, varför man icke räknar lantbruksstyrelsen såsom tillhörande de sakkunniga. Det skulle vara representanter för de olika grupper, som här beröras. Skall det bli en stor kommitté, som dessutom drager ofantligt stora kostnader, då blir man onekligen tveksam. Skola alla frågor om förbättringsanslag föras samman och tagas upp till debatt i en dylik kommitté, måste man ha representanter från dels lantbruksstyrelsen, dels lantmäteristyrelsen, dels skogsvårdsstyrelserna och dels hushållningssällskapen och så dessa sakkunniga, som komma till. Jag tycker, att man skall vara litet återhållsam. Man har plockat ifrån de tillfälliga utskotten så mycket, att de snart ha ingenting kvar utom ett fåtal motioner, och man har frågat om orsaken till att det år efter år har minskats med arbetet. Jo, man skulle undvika att få så många skrivelser och remisser. Jag tror, att de ordinarie utskotten, som övertagit en hel del av dessa uppgifter, slå in på samma vägar, och detta är också orsaken till, varför jag icke kunnat följa utskottet. För min del vill jag blott uttala att även om en skrivelse kommer till stånd man icke går och sätter till med en stor utredning utan gör denna utredning inom jordbruksdepartementet eller inom lantbruksstyrelsen, så att man icke behöver åsamka statsverket alltför stora kostnader.

I sak äro alltså reservanterna och lantbruksstyrelsen och majoriteten i utskottet eniga.

Jag skall icke förlänga debatten utan endast be att få yrka bifall till den av mig m. fl. avgivna reservationen.

Herr **Svensson** i Grönvik: Herr talman! I anledning av den närmast föregående talarens anförande skulle jag vilja säga, att när han här försöker draga upp den skrämmande bilden av en stor kommission, som skulle utreda detta ärende, så använder han en alltför stor klubba. Det är ändå så, att man här vill åstadkomma en praktisk åtgärd, och det sätt, på vilket utredningen skall verkställas, blir ju Kungl. Maj:ts sak att avgöra. Riksdagen brukar i allmänhet icke säga till på vad sätt en utredning skall verkställas. Att frågan är av sådan natur, att en utredning behöver komma till stånd, därom äro ju alla ense, och vid sådant förhållande tycker jag icke, att man skall behöva motivera sin mening på det sätt, som herr Johansson i Uppmälby, utskottets ärade ordförande, här nyss gjorde.

Behovet av en utredning erkännes säkerligen av var och en, som har aldrig så litet erfarenhet av de besvärligheter i hushållningssällskapens arbete, som vållas av alla olika författningar. Detta arbete har blivit ytterligare komplicerat genom de författningar, som ha tillkommit angående stödlån och byggnadsverksamhet. Den första av dessa verksamheter skall visserligen nu avvecklas vad gäller beviljandet av nya lån, men därmed är ju denna sak ändå

Ang. understöd till förbättringsarbeten inom jordbruket. (Forts.)

icke bragt ur världen, eftersom en stor del av dessa län sedermera skola betalas igen med förbättringsarbeten. När man i stödlänenämnderna skall granska detta, måste man först se efter, att vederbörande icke har fått hjälp av statsmedel på annat sätt. Kommer det så exempelvis in ett förslag till förbättringsarbete, som avser nyodling och kanske i viss mån en betesförbättring, måste man på samma sätt se efter, om vederbörande gjort det eller det.

Det är klart, att om man kunde få till stånd en förenkling på detta område på sådant sätt, att de olika författningarna samarbetades, så skulle det i hög grad förenkla arbetet i hushållningssällskapen, och det skulle även — därom är jag alldeles övertygad — bliva till fördel för de sökande själva, därför att de skulle ha lättare att finna sig till rätta, när de ville söka statsunderstöd.

Jag tror alltså, att denna fråga är av sådan natur, att en utredning bör företagas i den riktning, som utskottet här föreslår, och jag hoppas, att andra kammaren i likhet med första kammaren bifaller utskottets förslag.

Jag ber med dessa korta ord, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Härmed var överläggningen slutad. Herr talmannen gav propositioner på de därunder gjorda yrkandena; och biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 21.

Ang. ersättning av statsmedel till vissa agenter inom spannmåls- och fodermedelsbranschen.

Vid nu skedd föredragning av jordbruksutskottets utlåtande, nr 16, i anledning av väckt motion angående viss ersättning av statsmedel till vissa agenter inom spannmåls- och fodermedelsbranschen erhöles på begäran ordet av

Herr **Hagberg** i Malmö, som yttrade: Herr talman! Med hänsyn till den formulering, som utskottet givit sitt utlåtande, och med hänsyn till att utskottet är enigt, är det givetvis ingen mening uti att här komma med någon ingående argumentering. Jag kommer icke heller att framställa något yrkande. Däremot vågar jag rikta en vördsam vädjan till regeringen att beakta de till Kungl. Maj:t i ärendet inkomna framställningarna. Såsom omnämnes i utskottets betänkande, hava nämligen till Kungl. Maj:t ingått hänvändelser i detta ärende från Skånes handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Stockholms handelskammare med flera.

Det synes mig förhålla sig så, att denna angelägenhet är av synnerligen behjärtansvärd natur. De spannmåls- och fodermedelsagenter, som det här gäller, äro till antalet mycket få. Det är icke mer än 8 å 10 personer. De ha genom de statliga regleringarna på detta område kommit i ett ytterligt bekymmersamt läge, enär de helt eller delvis blivit berövade sin näring. Tidigare har från dessa personers sida framställningar gjorts om ersättning i en eller annan form av statsmedel, men dessa framställningar ha avvisats med den motiveringen, att regleringarna vore av tillfällig natur och kunde förväntas upphöra inom en icke alltför avlägsen framtid. Detta argument håller väl näppeligen nu längre, ty dessa regleringar komma naturligtvis att kvarstå i ena eller andra formen för mycket lång tid framåt. Under sådana förhållanden äro dessa personer berövade sin utkomst även i fortsättningen. De förmena, att de ha kommit i ungefär samma läge som de sprit- och tobaksagenter, som på sin tid blevo berövade sin utkomst och som därför blevo berättigade till ersättning.

Vad man nu önskar är endast något så blygsamt som en utredning av dessa angelägenheter, och det vill förefalla mig, som om man borde kunna tillmötesgå denna åstundan. Jag upprepar alltså min vördsamma förhoppning, att regeringen måtte beakta ifrågavarande framställningar, så mycket mera som

Ang. ersättning av statsmedel till vissa agenter inom spannmåls- och fodermedelsbranschen. (Forts.)

man, såvitt jag vet, inom spannmålsnämnden ställt sig ganska välvillig till desamma.

Jag har, som sagt, herr talman, intet yrkande.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 22.

Föredrogs vart för sig jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 17, i anledning av väckta motioner om beredande av medel för slutförande av organisationsarbetet bland landets slaktdjursproducenter;

nr 18, i anledning av Kungl. Majt:s proposition angående frigivande till allmänt begagnande av fisket vid vissa kronan tillhöriga holmar och skär m. m.; och

nr 19, i anledning av väckta motioner angående jaktvårdens ordnande m. m.

Kammaren biföll vad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

§ 23.

Härefter föredrogs jordbruksutskottets utlåtande nr 20, i anledning av väckta motioner om vissa åtgärder till förhindrande av tjuvfiske. Därvid anförde: *Ang. åtgärder till förhindrande av tjuvfiske.*

Herr **Magnusson** i Skövde: Herr talman! Det kan måhända synas opåkallat att begära ordet i denna fråga, när motionärerna icke synas så göra, men då jag tillåter mig besvara kammaren ett ögonblick, är det delvis beroende på den omständigheten, att jag förra året ehuru förgäves sökte riksdagens uppmärksamhet på denna fråga, och emedan jag för min del icke kan finna mig nöjd med det slut, vartill utskottet har kommit. Det förhåller sig nämligen så, att det icke obetydliga sötvattensfiske, som vi ha i vårt land, håller på att förstöras. Detta sötvattensfiske har icke bara ekonomisk betydelse, utan jag tillmäter det lika väl som jakten, som jag dock mindre intresserar mig för och mindre begriper mig på, en mycket stor betydelse med hänsyn både till naturskyddet och till människornas behov icke minst i nuvarande tid att få umgås med och kunna njuta och utnyttja naturen på rätt sätt.

Detta sötvattensfiske håller, som sagt, på att i betänkelig grad förstöras och det för lång framtid, därest icke åtgärder snarast vidtagas mot det ganska hejdlösa tjuvfiske, som pågår. Detta har tagit en mycket betydande utsträckning och har också blivit vida farligare under senare tid genom den lätthet att förflytta sig från ort till ort, som numera förefinnes, och genom den större ledighet, som människor åtnjuta. Särskilt har vintertjuvfisket, om jag får använda ett sådant uttryck, tagit en sådan omfattning, att det hotar vissa fisksorter med nästan total utrotning. Jag erinrar om det vinterfiske av gädda, som överallt pågår på våra vatten och som, eftersom man från isen behärskar hela vattnet, är av mycket förödande natur.

Riksdagen och statsmakterna ha icke velat lyssna till framställningar om bättre skydd, och jag vill endast framhålla, att den enskilde fiskevattensägaren också för närvarande står tämligen hjälplös, ty att med nuvarande lagstiftning söka lagföra tjuvfiskare är nästan hopplöst, och att säga till dem »var så god och avlägsna er från mitt vatten» renderar vanligen motsägelser av sådant slag, att de icke lämpligen böra införas i riksdagens protokoll.

Ang. åtgärder till förhindrande av tjuvfiske. (Forts.)

Jag har velat nämna detta för att denna viktiga fråga må föras åtminstone i någon mån framåt. Här gäller det enligt mitt sätt att se icke blott eller kanske i första hand den enskilde jordägarens eller fiskevattensägarens rätt, utan det gäller vårdande av en tillgång, som har ekonomiskt värde men som, jag skulle vilja säga, kanske kan bli till större rekreativvärde för det svenska folket.

Herr Wallén: Herr talman! Jag vill endast instämma med och framföra ett tack till herr Magnusson i Skövde, därför att han här talat för den av mig och herr Heiding väckta motionen.

Att något måste göras på detta område, torde för alla, som ha något med fiske att göra, stå alldeles klart. Då utskottet emellertid har hänvisat till pågående utredning i en fråga, som är besläktad med denna, skall jag icke göra något yrkande utan endast framhålla önskvärdheten för såväl fiskarna som strandägarna, att denna fråga beaktas, och det så snart som möjligt.

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll utskottets hemställan.

§ 24.

*Ang. viss
ändring av
lagen om
vägdistrikt.*

Härpå föredrogs jordbruksutskottets utlåtande, nr 21, i anledning av väckt motion om viss ändring av lagen om vägdistrikt; och yttrade därvid

Herr Brännström i Skellefteå: Herr talman! Jag måste först säga, att jag blev något överraskad över att min motion, som behandlas i det föreliggande utskottsutlåtandet, blivit remitterad till jordbruksutskottet. Jag hade annars trott, att den närmast hörde hemma i konstitutionsutskottet, eftersom frågor om ändring av lagen om kommunalstyrelse gå till detta senare utskott. Visserligen hade jag icke i min kläm formulerat yrkandet så, att därav direkt framginge, att en ändring av denna lag behövde göras — jag var på den punkten något tveksam själv — men jag har hört uppgivas, att man även i första kammaren framhållit, att ett tillrättaläggande av de missförhållanden, som jag har påtalat och som också jordbruksutskottet har erkänt föreligga, borde ske genom en ändring av lagen om kommunalstyrelse, kanske närmast av 21 §.

Nu har emellertid jordbruksutskottet haft att behandla motionen, och jag finner av utskottets utlåtande, att utskottet medger, att de av mig framförda betänkligheterna kunna vara berättigade och att vissa svårigheter kunna uppstå i större landskommuner genom stort deltagande vid val av vägstämmbud och deras suppleanter. Det förhåller sig nu så, att i stora delar av vårt land och särskilt i Norrland är intresset mycket stort för vägfrågor och därför även för val av vägstämmbud. Det är också här vi ha de verkligt stora kommunerna. I den kommunalstämma för Sveriges största landskommun, där jag sitter som ordförande, förutser jag, att en kommunalstämma vid ett sådant val kan få pågå både 20 och 30 timmar, och då har jag icke tagit till i överkant.

Utskottet tycks nu emellertid vilja bagatellisera svårigheterna genom att säga, att det icke finns så många stora kommuner, där de av mig påtalade svårigheterna kunna uppstå, och utskottet anför i detta sammanhang, att det i hela landet endast finns 25 kommuner med över 10,000 invånare. Även om jag skulle godkänna den uppfattning, som synes ligga bakom utskottets anförande av dessa siffror, nämligen att svårigheter endast skulle uppstå, när invånarantalet stiger över 10,000, så är saken ändå icke så bagatellartad, som man skulle kunna tro vid en jämförelse av siffran 25 kommuner med rikets

Ang. viss ändring av lagen om vägdistrikt. (Forts.)

samtliga kommuner. Undersöker man förhållandena närmare, skall man nämligen finna, att dessa 25 kommuner ha icke bara en avsevärd befolkning utan även en högst betydande areal. Kommunerna i Norrland, som ju äro de största till folkmängden, ha också den mest vidsträckta arealen. I våra nordligaste län finns det 10 kommuner med en befolkning om sammanlagt c:a 150,000 personer, och dessa äro spridda över en areal av cirka 445 kvadratmil, vilket med andra ord vill säga, att dessa tio kommuner omfatta icke mindre än $\frac{1}{10}$ av Sveriges hela areal och ha en befolkning, som är lika stor som ett medelstort län. Detta är ju icke så bagatellartat. Man borde därför också vidtaga en ändring, så att nu ifrågavarande val kunde förrättas på ett sätt, som både för de röstberättigade och dem, som skola förrätta valet, blir enklare än det nuvarande.

Utskottet har nu anvisat en utväg för avhjälpan av svårigheterna, och jag skulle för min del vara glad, om den verkligheten stode öppen. Utskottet säger nämligen, att man skulle kunna tänka sig att medge val distriktsvis i sådana fall, där det antal röstberättigade, som angives i 11 § lagen om vägdistrikt, viss tid före valet skriftligen begära, att valet skall vara proportionellt. Detta skulle ha varit en framkomlig väg, och under sådana förhållanden måste jag beklaga, att utskottet, när det ändå erkänt att svårigheter kunna föreligga, icke velat framlägga något förslag i sådan riktning.

Som saken nu ligger, kan jag givetvis icke göra något yrkande, men jag har velat säga detta nu, innan utskottets hemställan skall klubbas igenom.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 25.

Till avgörande förelåg nu jordbruksutskottets utlåtande, nr 22, i anledning *Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt.* av väckt motion om ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt.

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 385, av herr *Hage m. fl.*, hade föreslagits, att riksdagen måtte vidtaga den förändringen i § 59 i lagen om vägdistrikt, att vägstämma tillerkändes rätt att å kommunalnämnd eller särskilt utsedda förtroendemän överlåta vägskattens debitering, uppbörd, indrivning och redovisning.

Utskottet hemställde, att förevarande motion icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Sedan denna hemställan föredragits, anförde:

Herr **Johansson** i Tväråselet: Herr talman! Då jag som första man — och inte herr Hage — tager till orda vid behandlingen av förevarande motion, så beror det därpå, att det var jag, som lämnade fram den här i kammaren, ehuru väl den genom ett litet misstag kom att skrivas på herr Hage.

Jag vill då först beklaga, att utskottet inte ansett sig kunna bifalla motionen. Det är ju dock en ganska rimlig begäran, som framställts i densamma. Genom den nya väglagen upphävdes den tidigare gällande rätten för vägstämma att överlämna skattens debitering åt kommunerna inom vägdistriktet. Under den gamla ordningen kunde sålunda en kommun beredas tillfälle att uttaga vägskatten i samband med kommunaluppbörden, vilket hade sina stora fördelar för skattebetalarna. Nu skall vägskatten i stället utan undantag uttagas i samband med kronouppbörden. I många kommuner kommer nog detta att förorsaka besvärligheter för en hel del skattebetalare, ty vid den tidpunkt, då kronoskatten toges ut, har man inte alltid så gott om

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)
pengar. Genom att skatten i stället toges ut i samband med kommunaluppbörden, kan det bli den lättnaden, att skatten delas på flera terminer och att den kommer vid en lägligare tid på året.

En annan synpunkt, som nog inte saknar sitt värde, är, att vägskatteuppbörden blir billigare för ett vägdistrikt, om den kan överlämnas till kommunerna. Nu skall den överlämnas till de befattningshavare, som sköta om krono- uppbörden, och man kan ta för givet, att detta blir kostbarare. När kommunerna ha hand om uppbörden, kunna de göra det utan något större besvär, ty respektive kommunalkontor få ta hand om saken, och deras utdebiterings- och indrivningskostnad är ju vida billigare än kostnaden för indrivning av krono- skatten.

Då jag inte kan förstå, att någon som helst olägenhet skulle kunna uppstå, därest kommunerna beviljades den rätt, som de tidigare haft och som jag här motionerat om, vågar jag — trots utskottets avvisande hållning — vidhålla mitt yrkande. Nu säger utskottet, att det inte skulle vara lämpligt att vidtaga en sådan här anordning, och detta av det skälet, att vägdistrikten hädan- efter skola komma att omfatta ett flertal kommuner. Jag kan inte förstå, att mitt förslag skulle vara omöjligare att genomföra, därest vägdistrikten omfatta flera kommuner. Den omständigheten kan väl inte ha den ringaste inverkan, då här endast avses vägdistrikt, som vilja ha indrivning av väg- skatten genom kommunen i samband med kommunaluppbörden. Nu är det ju visserligen vanligt, att man undan för undan berövar kommunerna deras själv- bestämmanderätt och att man byråkratiserar allting, men nog tycker man, att det är en rimlig begäran, att vägstämman tillerkännes rätten att få bestämma rörande vägskattens lämpligaste indrivning.

Utskottet framhåller också, att man inte bör göra några ändringar i den nya väglagen utan tungt vägande skäl. Ja, det kan man ju alltid säga, då ett ändringsyrkande uppställs så snart efter det lagen antagits. Men å andra sidan innebär motionens yrkande inte någon så förfärligt konstig eller märk- värdig historia, att riksdagen skulle behöva några års betänketid för att våga sig på att bifalla detsamma, då här endast avses, att kommunerna skola få bibehålla den rätt, som tidigare utan olägenhet tillerkänts dem. Är en reform på någon punkt betingad av praktiska eller andra hänsyn, så bör den kunna vidtagas, även om kravet på den skulle komma hastigt nog efter en ny lags antagande.

Många kommuner skulle enligt min mening vara betjänta av en sådan an- ordning, såsom i motionen framhållits.

Det förefaller mig, herr talman, som om utskottet icke tillräckligt beaktat de nackdelar, som följa med den nya väglagens bestämmelser för de väg- distrikt, som tidigare ordnat vägskattens debitering och uppbörd i samband med utdebitering och uppbörd av kommunalskatt. Detta ger mig anledning att ställa ett yrkande om återremiss till utskottet av denna fråga för förnyad behandling. Den behövliga ändringen i lagtexten är säkerligen lätt att verk- ställa, därför att den endast innebär, att nu gällande ordning bibehålles.

Herr **Johansson** i Uppmälby: Herr talman! Denna motion avser ju att få till stånd en ändring i den nya väglag, som av riksdagen i fjol antogs. Jag tycker, att det är nästan väl tidigt, att man, redan innan en lag trätt i kraft, vill ha en ändring i densamma. Att kommunerna enligt den gamla väglagen haft rätt att verkställa utdebitering och uppbörd av vägskatt var mycket för- klarligt, då det var ett stort antal kommuner, som bildade egna vägdistrikt, men frågan kommer i ett annat läge, när vägdistrikten förstoras. Man har ännu icke fått klart för sig, hur stora dessa vägdistrikt komma att bli —

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)

det skall ju fastställas av Kungl. Maj:t före den 1 juli i år — men säkert är, att de komma att bli betydligt större, än de för närvarande äro.

Jag var icke i stånd att uppfatta, vad den föregående ärade talaren sade, och jag kan därför icke inlåta mig på någon polemik med honom. Det har emellertid sagts mig, att man funderar på att återremittera ärendet, men det är meningslöst, då första kammaren redan fattat beslut.

Jag hemställer, herr talman, att kammaren måtte bifalla utskottets hemställan.

Herr Hage: Herr talman! Jag skall be att få säga, att det finns en ganska stark opinion för ett bifall till yrkandet på en ändring i väglagen i här förevarande avseende både hos en del riksdagsmän och andra personer ute i landsbygden, som sysslat med dessa saker.

Som gammal riksdagsman förstår jag mycket väl, att det är mycket svårt att rucka på en sak, när en lag antagits så sent som föregående år och dessutom ännu icke hunnit träda i kraft. Det är från den utgångspunkten, som utskottet enhälligt avstyrkt motionen i fråga. Men jag vill säga, att i detta fall, när det gäller en sådan här liten detaljändring av praktisk art, tror jag, man kan gå ifrån den principen. Jag skulle aldrig varit med om att skriva under en motion, där det gällt att året efter det att ett beslut fattats rucka på en stor ledande princip, men här är det bara fråga om en liten justering av praktisk art, som icke i stort sett förändrar innebörden av den lagstiftning, vi gingo in för förra året. Om denna motion kunde på ett eller annat sätt vinna bifall, tror jag, att därmed skulle åstadkommas ett praktiskt resultat.

Förut har man i en massa kommuner haft uppbörden och utdebiteringen av denna skatt ordnad på det sätt, som föreslås i motionen. En hel del folk resonerar naturligtvis på det sättet, att om kommunerna själva ha organ, som kunna utföra detta arbete, utan att det i stort sett kostar vägdistriktet något, varför skall man då ovillkorligen vara tvungen att gå in för den nya princip, som innebär, att häradskrivaren skall vara den, som skall ha hand om detta; det drar givetvis med sig vissa kostnader. Så resonera folk i allmänhet, och jag tror, att de resonera rätt. Jag tror till och med, att det kan ordnas på det sättet, även om det i allmänhet förhåller sig så, som antytts i utskottsutlåtandet, d. v. s. att vägdistrikten komma att omfatta en massa kommuner. Jag tror icke, att detta hindrar en reform i den riktning, som i motionen föreslås.

Jag skall inskränka mig till detta och från den utgångspunkten instämma i det återremissyrkande, som gjorts. Jag förstår visserligen, att det icke kommer att bifallas — det har knappast någonsin gått att få igenom ett återremissyrkande mot ett enhälligt utskott — men i alla fall vill jag som en opinionsyttring biträda det yrkande, som framställts av herr Johansson i Tväråselet.

Herr Persson i Trången: Herr talman! De hittills gällande bestämmelserna i väglagen ha givit vägstämman rätt att själv bestämma, hur debitering, uppbörd och indrivning av vägs-katten skall tillgå. Denna rätt har resulterat däri, att inom en del vägdistrikt har vägs-katten upptagits genom de organ, som ha med kronoskatteuppbörden att göra, och att inom en hel del distrikt har vägs-katten upptagits genom de kommunala organ, som finnas för kommunalskatteuppbörden. Jag tror icke, att någon skall kunna säga, att denna bestämmelse har utfallit annat än till belåtenhet. Det har ju icke varit något tvång för någon i den ena eller andra riktningen, och jag tycker för min del, att man borde även nu, då man går in för en ny väglag, tänka på att icke

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)
 monopolisera denna uppbörd utan att man borde liksom tidigare lämna väg-
 stämman fritt att själv få bestämma därom.

Jag kan icke förstå annat, än att utskottet vid behandlingen av denna fråga missförstått motionärerna. Det sägs i utskottsutlåtandet, att den förutvarande ordningen numera icke kan tillämpas, enär det är i ytterst få fall, som en kommun kommer att bilda ett vägdistrikt. Det är ju alldeles riktigt, att så är förhållandet, men det skulle väl icke i någon mån behöva inverka på denna fråga. Om det vore till och med tio kommuner i samma vägdistrikt, skulle väl i alla fall vägstämman kunna bestämma, att vägskatten uttages genom uppbördsmyndigheterna för kronoutskylderna eller genom kommunalnämnderna i samband med kommunalskatteuppbörden. Därvidlag betyder det ingenting, om det är en eller flera kommuner inom ett vägdistrikt. Jag tycker för min del, att detta är för de olika orterna det mest smidiga och anpassningsbara sättet för vägskattens upptagande, och det binder naturligtvis ingen utan lämnar endast vägstämman rätt att pröva denna sak i varje förekommande fall.

Det torde nu för denna gång icke vara något att göra åt saken, och jag skall för min del icke framställa något yrkande. Men jag vill göra det uttalandet, att det torde dock vid närmare övervägande finnas fog för den framställning, som gjorts i motionen. Att lagförslaget slutbehandlades i fjol torde väl icke behöva utgöra något hinder för att man redan nu i denna detaljsak vidtoge den ändring, som det här är fråga om. Som frågan nu ligger, och då den redan behandlats i första kammaren, vill jag, herr talman, icke göra något yrkande.

Herr **Johansson** i Uppmälby: Herr talman! Herr Hage instämde i återremissyrkandet. Det är meningslöst helt och hållet, då första kammaren redan fattat beslut. Hela resultatet blir, att vi få skriva ett memorial och uppmana andra kammaren att fatta beslut. Vi få icke taga upp denna fråga igen i utskottet, sedan en kammare fattat beslut. Återremissyrkandet tycker jag därför kan avfärdas utan vidare.

Så talade herr Persson i Trången om att vi nu gå in för en ny väglag. Det gjorde vi i fjol. Denna fråga var uppe då, och vi skulle väl kunnat lösa den då. Eller glömde herrarna bort den då och komma ihåg den efteråt? Det är alldeles som gumman, som glömde lägga jätten i degen och som kastade jätten efter i ugnen, för att den skulle göra någon verkan. Jag tycker, att herrarna åtminstone skola låta lagen träda i kraft i full omfattning, innan man ändrar den.

Att det var praktiskt förut att ordna det på detta sätt, då det var så, att vägdistrikten bestode av en kommun, vill jag icke bestrida. Men frågan ställer sig annorlunda, när det är flera kommuner i vägdistriktet. Då måste vägstämman och flera kommuner besluta. Enligt det förslag till vägdistriktsindelning i Södermanlands län, som Konungens befallningshavande har förordat, kommer det att finnas vägdistrikt, där det blir 15 kommuner.

Ingen vill nog åtaga sig detta uppdrag att verkställa utdebitering och uppbörd utan ersättning. Jag minnes, när jag var med bland de sakkunniga, att det då gjordes en utredning, som visade, att i vissa distrikt hade det, trots att man tagit upp billiga arvoden för dem, som uppburit avgifterna, icke blivit billigare för de skattskyldiga utan till och med dyrare än förr.

Herr talman! Jag skall icke gå in vidare på denna sak. Jag anser, att man icke nu skall vidtaga någon ändring. Man har ingen erfarenhet, hur det kommer att verka. Man vet icke ens, hur vägdistrikten komma att se ut. Under sådana förhållanden är det för tidigt att vidtaga en ändring i en lag, som riksdagen i fjol godkände.

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)

Vad gäller återremissyrkandet, är det meningslöst. Det kan icke föranleda annat resultat än det jag omnämmt.

Herr Thorell: Herr talman! Jag skulle gärna vilja till motionären framställa en fråga, hur han tänkt sig, att hans förslag skulle komma att verka, ifall det skulle överlämnas åt kommunalnämnderna att verkställa utdebitering och uppbörd av vägskatten. Vi få den 1 januari 1937 mycket stora vägdistrikt, åtminstone i de trakter, där jag har min hemvist. Där är det en massa små socknar, som komma att slås ihop till ett vägdistrikt. Är det meningen, att kommunalnämnderna skola kunna åläggas att verkställa denna uppbörd, eller hur har man tänkt sig det? Kommunalnämnderna bestå i dessa små socknar av valda förtroendemän utan någon som helst ersättning, åtminstone åt ledamöterna. De hava mycket arbete förut och få av statsmakterna undan för undan mer och mer sig pålagt. Jag tror, att en hel del av dessa komme att betacka sig för att också få denna uppbörd på halsen.

En annan sak. Det måste upprättas utdebiteringslängder och restlängder för varje kommun. Dessa restlängder komma i en del fall icke att gå till samma landsfiskal för indrivning. Jag tror, att det kommer att verka synnerligen egendomligt med detta uppbördssätt.

Jag har kanske missuppfattat motionären, men det är på det sättet, att när jag läste hans motion, så kunde jag åtminstone varken som vägman eller kommunalman finna, att det skulle bliva praktiskt eller ens möjligt att genomföra detta förslag med något bra resultat.

Jag ber sålunda att få till motionären framställa frågan, om det är meningen, att vägstämman skall få rätt att ålägga kommunalnämnderna att upptaga denna vägskatt.

Herr Lövgren: Herr talman! Till den siste ärade talaren vill jag säga, att det är meningen, att den rätt, som nu gäller för vägstämman att överlåta uppbörden åt ett kommunalkontor eller andra förtroendemän skulle bibehållas. Herr Thorell har icke missförstått motionären, utan han har icke förstätt honom alls.

Jag skall giva ett konkret exempel på vad det betyder. I Överluleå utdebiteras vägskatten nu genom kommunalkontoret, och kommunalkontoret har därför en ersättning av 1,000 kronor per år. Totalsumman av debiterad skatt är 100,000 kronor. När vi överflytta uppbörden till häradskrivaren i enlighet med den nya lagen, blir det 1 procent arvode till häradskrivaren, 0.25 procent till räntmästaren och 0.6 procent till statsverket eller summa 1,850 kronor. Alltså, merkostnaden för vägdistriktet på uppbörden blir 850 kronor. För kommunalkontoret betyder det, att en inkomst på 1,000 kronor bortfaller, utan att man därför kan minska arbetskrafterna på kommunalkontoret. Sålunda innebär det för Överluleå som kommun betraktat — kommunen utgör ett vägdistrikt — en ren förlust på 1,850 kronor.

Det spelar ingen roll, om det är en eller två kommuner. I en lång rad fall i övre Norrland har man kommuner och vägdistrikt sammanfallande. Följaktligen finnes det reson i det förslag, som vi hava väckt. Det är klart, att om någon tänkt på det vid lagens behandling i fjol, så hade det ställts ett yrkande, att den gamla ordningen skulle få behållas med rätt för vägstämman att överlåta utdebiteringen och uppbörden på kommunalkontoret.

Men nu träder ju icke den nya väglagen i kraft förrän den 1 januari 1937. Under sådana förhållanden kan man ju hinna komma med denna fråga 1936 och få det här rättat till, innan lagen träder i kraft, trots att jordbruksutskottet icke har fattat det, som motionärerna hava sagt i år. Om man får ligga på

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)
det ett år ännu, herr talman, kanske det klarnat så mycket, att det blir ett resultat.

Herr **Lindmark**: Herr talman! Det förvånar mig ingalunda, att jordbruksutskottet icke kunnat vara med om det förslag, som motionärerna kastat fram. Det var vid fjolårets riksdag, som vi behandlade den nya väglagen. Då satt bland andra herr Persson i Trången som ledamot i det särskilda utskottet, och denna fråga debatterades givetvis vid samma tillfälle. Men då hade herr Persson i Trången icke något särskilt yrkande på denna punkt. Han ansåg allt gott och väl, och han hade givetvis sina givna skäl för detta.

Bland skäl, som tala för att man nu skall överlåta utdebiteringen och in-drivningen till de myndigheter, som ombesörja kronoskatteuppbörden, är den omständigheten, att vägdistrikten numera enligt den nya väglagen bliva så mycket större än vad de varit förut. Denna omständighet gör också bland annat, att totala beloppet av vägskatten också blir mycket större. Ersättnin-gen till häradsskrivaren för utdebiteringen utgår enligt en fallande skala, som är betydligt lägre, för den händelse det totala belopp, som skall uttaxeras, är högt. Endast i det fall, att beloppet, som skall uttaxeras, är litet, är det som ersättningen till häradsskrivaren förhållandevis också förefaller nog så stor. De stora väghållningsdistrikten komma med en stor slutsumma, som skall ut-taxeras. Detta innebär en relativt låg kostnad för vägskattens utdebitering med mera.

Att det är stora väghållningsdistrikt innebär därjämte, att det är flera socknar, som tillhöra ett sådant. En förutsättning för att man skall kunna låta uppbörden ske genom kommunalnämnderna eller genom respektive socknars skattekontor är ju, att det fattas samstämmiga beslut härom i de olika kommunerna. Sådana samstämmiga beslut torde bliva ganska svåra att åstadkomma i många fall. Som känt är det ju ännu endast ett mindre antal kommuner i landet, som infört kommunalkamrerare eller kommunalkontor. Många av kommunalnämnderna torde komma att betacka sig för denna extra tunga, som uppbörden av vägskatten innebär.

För resten hava vi ju en ganska stor erfarenhet av det system, som den nya vägskattelagen upptager på detta område. Det har visat sig fungera mycket väl. Det finnes icke någon risk att gå in för det generellt för hela landets väghållningsdistrikt. Det blir sedan likformighet i sättet att behandla dessa frågor. I många fall kommer det att innebära bättre resultat av uppbörden. I många fall kommer det icke heller att innebära någon fördyring. Som jag redan påpekat, innebär just den stora totalsumman, som skall utdebiteras, att kostnaden förhållandevis blir så mycket lägre. Jag vill i detta sammanhang påpeka, att den ersättning, som utgår till häradsskrivarna, sänkts flerfaldiga gånger, senast för ett eller två år sedan, genom beslut som riksdagen fattat. Under dessa förhållanden synes det mig, att frågan om en lösning, på sätt som motionärerna här föreslagit, icke alls har den aktualitet som motionärerna menat.

Jag ber, herr talman, att få biträda yrkandet om bifall till utskottets hemställan.

Häruti instämde herr *Johansson* i Krogstorp.

Herr **Andersson** i Löbbo: Herr talman! Jag begärde ordet med anledning av att en talare på Norrlandsbanken påstod, att jordbruksutskottet icke förstått motionärerna. Så ligger icke saken till. Jag rekommenderar herrarna att närmare studera utskottets utlåtande. Då skola ni finna, att utskottet förstått, vad motionärerna velat. Skillnaden ligger däri, att utskottet icke anser,

Ang. ändring av 59 § i lagen om vägdistrikt. (Forts.)

att den form för uppbörd och indrivning av vägs katt, som motionärerna föreslå, är lämplig. Utskottet bestrider icke, att det kan gå för sig. Det går för sig att även i vägdistrikt, som omfatta ett tiotal kommuner, överenskomma med de olika kommunalnämnderna, att kommunalnämnderna var och en inom sitt område debitera och verkställa uppbörd av vägs katten. Det går för sig. Men utskottet har sagt, att ett sådant förfarings sätt är icke lämpligt. Jag delar den uppfattningen. När saken är den, att vägdistrikten i avsevärd utsträckning efter allt att döma komma att bliva väsentligt större än förut, tror jag, att man med största fog kan ställa påståendet, att ett dylikt förfarings sätt icke är lämpligt.

Dessutom må framhållas, att när riksdagen så sent som föregående år fattat beslut om ny väglag, synes det mycket egendomligt att redan året därpå, innan den nya lagen trätt i kraft, framställa yrkande om ändring. Detta gäller så mycket mera, som jag funnit, att det system, som tillämpas i stora delar av landet, nämligen det systemet, att vägs katten uppbäres i samband med kronouts skylderna, visst icke visat sig medföra nackdelar, utan varit till allmän be lätenhet.

Med dessa ord ber jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställen.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Herr talmannen gav till en början propositioner beträffande det därunder framställda yrkandet om ärendets återförvisande till utskottet för ny behandling, nämligen dels på bifall till berörda yrkande, dels ock på avslag därå; och fattade kammaren beslut i enlighet med innehållet i den senare propositionen.

I anledning härav framställde herr talmannen därefter propositioner dels på bifall till utskottets hemställen, dels ock på avslag därå; och blev utskottets hemställen av kammaren bifallen.

§ 26.

Slutligen föredrogs andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 1, i anledning av väckt motion angående ett rationellt och vinstgivande tillgodogörande av svenska frukter och bär.

Utskottets hemställen bifölls; och skulle, jämlikt § 63 riksdagsordningen, detta beslut genom utdrag av protokollet delgivas första kammaren.

§ 27.

Herr *Hansson* i Hönö avlämnade en av honom *m. fl.* undertecknad motion i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 77, angående understöd åt fiskare vid förlust av eller skada å fiskredskap.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 506, bordlades.

§ 28.

Anmäldes och godkändes följande förslag till riksdagens skrivelser till Konungen, nämligen:

från bankoutskottet:

nr 39, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående upphävande av gällande stadganden om solidariska bankbolag; och

nr 41, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsatt befrielse för riksbanken från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld; samt

från bevillningsutskottet, nr 40, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotteri-vinster.

§ 29.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtande, nr 9, angående regleringen för budgetåret 1935/1936 av utgifterna för kapitalökning i avseende å postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk; samt

bevillningsutskottets betänkande, nr 5, i anledning av väckt motion angående åtgärder till säkerställande av svenska innehavares av brasilianska obligationer rätt.

§ 30.

Justerades protokollsutdrag.

§ 31.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Hansson</i> i Rubbestad	under	5 dagar	fr. o. m. den	23 febr.	
» <i>Johnsson</i> i Kalmar	»	6 »	»	»	23 »
» <i>Isacsson</i>	»	6 »	»	»	23 »
» <i>Westman</i>	»	3 »	»	»	21 »
» <i>von Seth</i>	»	3 »	»	»	21 »
» <i>Ekman</i>	»	4 »	»	»	23 »
» <i>Ryberg</i>	»	6 »	»	»	21 »
» <i>Wallerius</i>	»	5 »	»	»	22 »
» <i>Sefve</i>	»	3 »	»	»	23 »
» <i>Johansson</i> i Uppmälby	»	3 »	»	»	25 »
» <i>Pettersson</i> i Hällbacken	»	3 »	»	»	21 »
» <i>Hermansson</i>	»	4 »	»	»	22 »
» <i>Westin</i>	»	8 »	»	»	21 »
» <i>Olsson</i> i Gävle	»	3 »	»	»	24 »
» <i>Svensson</i> i Grönvik	»	4 »	»	»	22 »
» <i>Eriksson</i> i Falun	»	4 »	»	»	22 »
» <i>Andersson</i> i Munkaljungby	»	5 »	»	»	25 » och
» <i>Gardell</i> i Gahns	»	4 »	»	»	24 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.23 e. m.

In fidem
Per Cronvall.